

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2017 рік

№01 (306)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

"РІЗДВО" - це час для дива!
"Бористен" побував у дитячому будинку з концертом

УКРАЇНО, ти моя молитва...

З
Б
І
Р
Н
И
К

Василь Симоненко

У РІДНОМУ КРАЇ
Одна Батьківщина, і двох не буває,
Місця, де родилися, завжди святі.
Хто рідну оселю свою забуває,
Той долі не знайде в житті.

У рідному краї і серце співає,
Лелеки здалека нам весни несуть.
У рідному краї і небо безкрає,
Потоки, потоки, мов струни, течуть.

Тут мамина пісня лунає і нині,
Її підхопили поля і гаї.
Її вечорами по всій Україні
Співають в садах солов'ї.

І я припадаю до неї устами,
І серцем вбираю, мов спраглий води.
Без рідної мови, без пісні,
Без мами збідніє, збідніє земля
назавжди.

М. Бакая

«БОРИСТЕН» – літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник

Шеф-редактор **Фідель СУХОНИС**
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:
ІВАНЕНКО Валентин Васильович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.
СВІТЛЕНКО Сергій Іванович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.
ШВИДЬКО Ганна Кирилівна – Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
УДОД Олександр Андрійович – завідувач відділу історіографії Інституту історії України НАН України, доктор історичних наук, професор.
ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович – Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.
ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.
ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.
ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна – Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.
ТРЕТЯК Олексій Анатолійович, завідувач кафедри політології, доктор політичних наук, доцент.
КРИВОШЕЇН Віталій Володимирович, завідувач кафедри соціології, доктор політичних наук, професор.
СЕРГЄВ Вячеслав Сергійович, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.
ПОПОВА Ірина Степанівна, декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства, доктор філологічних наук, професор.
ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович – Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету суспільних наук та міжнародних відносин, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.
ТЕРЕЩЕНКО Алла Костянтинівна – інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
СТЕПОВИК Дмитро Власович – інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
ГРИЦА Софія Йосипівна – інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.
НАЙДЕН Олександр Семенович – інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.
КИТОВА Світлана Андріївна – Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.
ШЕЙКО Василь Миколайович – Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.
КУЦІрина – коректор.

Представництва редакції:
Україна: Володимир Барна, вул. Банкова, 2, 01024, м. Київ, тел. 066-6243231
США: Bahriany Foundation, INC 19669 Villa Rosa Loop Fort Myers, FL., 33967 USA.
З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N. J. 07069, USA;
Канада: Mr. N. Vorotilenko, 9424 173 Str., Edmonton, AB., T5T3K8, Canada;
Румунія: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7, Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;
Бразилія: Wira SELANSKI, Rua General Glicerio, 400 apt. 701, 22245-120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00-55-21) 2557-5517;
Австралія: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia - 3046 T.& Fax: 03.93061997;
Ізраїль: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/1, Lod, Israel;
Польща: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17-100 Bielsk Podlaski, Polska;
Кольпортер на США та Мексику: Ilarion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N.J. 07059
Франція: Madam Annie Daubenton, Paris, desproches@gmail.com

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.
Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.
Адреса журналу «Бористен»: вул. Телевізійна, 3
49010, Дніпро – 10, Україна
Телефони: (050) 340 - 28 - 27, (056) 713 - 52 - 58
e-mail: fidelisukhonis@gmail.com

 FACEBOOK.COM/BORYSTENINFO
BORYSTEN.COM.UA

CatArt верстка/дизайн журналу
Засновники\видавці: Дніпропетровська міська громадська організація шанувальників журналу «Бористен», Дніпропетровський Національний університет ім. О. Гончара, Дніпропетровська міська громадська організація шанувальників журналу «Бористен», Дніпропетровський Національний університет ім. О. Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за №1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

“Слово редактора”

Вітаємо переможців щорічного конкурсу ім. О.Гончара на сторінках журналу "Бористен"

Олександр Петровський - м. Дніпро, Україна - за багаторічну плідну меценатську діяльність спрямовану на духовне відродження українського народу та утвердження християнських цінностей в Україні.

Петро Палюх - Нью-Джерсі, США - за системну громадську та політичну діяльність спрямовану на розбудову української України

Тер Амазасп - м. Дніпро, Україна - за волонтерську діяльність на Донбасі та душпастирську опіку над бійцями АТО.

Марта Підлісна (Людмила Марчук) - м.Рівне, Україна - за високохудожні твори малої прози (цикл новел та оповідань), спрямованих на духовне виховання молоді.

Любов Василів - Базюк - м. Торонто, Канада - за системні публікації в журналі «Бористен», які розкривають злочинну сутність імперської Росії у ставленні до українського народу та української держави.

Дніпропетровська обласна організація Конгресу азербайджанців України (голова Гудрат Гаджієв, заступник голови Наджаф Мамедов) -м. Дніпро, Україна - за багаторічну діяльність спрямовану за поглиблення та розвиток культурних, політичних та економічних стосунків між Україною та Азербайджаном.

Стор.1 Вітаємо переможців щорічного конкурсу ім. О.Гончара на сторінках журналу "Бористен"

Стор.2- 3 Рубрика "Гортаючи календар"

Стор.4 - 5 СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ БОРОНИТЬ СВОЮ ІСТОРИЧНУ БАТЬКІВЩИНУ

Стор 6-7 Християнська сторінка

Стор. 8-10 На святі в Алматі співали українську «Черемшину»

Стор 11 -13 ДЕВАЛЬВАЦІЯ...

Стор. 14 рубрика «Даринка»

Стор. 15ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ

Стор. 16 -18 Олег Шарко: « В нашій країні поняття волонтер отримало дещо іншого забарвлення. Це люди особливого складу. Якщо коротко, то для нас Україна - СПРАВДІ ПОНАД УСЕ!»

Стор. 19 «Перша картина в 9 місяців, а виставка - у 2 роки» (продовження)

Стор. 20 «ДАРИК ДЖЕРАРДІ - ПОПУЛЯРИЗАТОР УКРАЇНСЬКИХ МІТІВ»

Стор. 21Боги Рунвіри і ранньої України

Стор. 22 20 СІЧНЯ, ХОЛОДНИЙ ДОШОВИЙ ДЕНЬ У ВАШІНГТОНІ

Стор. 23ПЛАСТ ЯК ШКОЛА МОЛОДЕЧОГО ГАРТУ

Стор. 24 Шевченкове слово. Слава Тараса.

Стор. 25-30 СОБОР НАШИХ ДУШ...

Стор.31-32 Змова двох імператорів і "гібридна війна" проти Швеції

Стор. 33-34 Святослав Караванський 1920-2016

Стор.35-36 Як у Дніпрі в ополонки пірнали

Ще більше цікавої та актуальної інформації на нашому сайті borysten.com.ua

«Гортаючи календар»

До 110-річчя ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДИРИГЕНТА І КОПОЗИТОРА ГРИГОРІЯ КИТАСТОГО

„Музика – це Божий дар людям, це єдине мистецтво, яке рай подарувало нам на землі і єдине мистецтво, яке ми зможемо забрати із собою до раю”.

Григорій Трохимович Китастий відомий прекрасний диригент, композитор, популяризатор кобзарського мистецтва, народився 17 січня 1907 в м. Кобеляки Полтавської області. Ще з молодих років він цікавився мистецтвом і був учасником різних гуртків: музичних, драматичних та співочих. На 20-му році життя Г. Китастий вступив до Полтавського музичного технікуму на вокально-хоровий відділ. Нелегко було вчитися і заробляти собі на хліб в умовах більшовицької окупації в Україні. У своїй «Автобіографії» він з вдячністю згадує директора технікуму, керівника Полтавської хорової капели Федора Попадича, котрий, помітивши неабиякий хист свого учня, приділяв йому особливу увагу і допоміг йому здобути музичну освіту. У 1930 році він завершив музично-технічну школу і вступив до Київського музично-драматичного інституту ім. Миколи Лисенка. Навчаючись на диригентсько-капельмейстерському факультеті, оволодівав технікою гри на скрипці і корнеті та найбільше часу присвячував бандурі. Бандура в Україні це інструмент, який починає своє життя у XVI ст. і кобзарство співувало Запорозьку Січ, поширювало героїзм і з піснею кобзарі запалювали й надихали бойовим духом народ. Згодом так говорив Китастий вже у вільному світі, що „З душі бандури лилася музика, а з музики лився біль про гірку долю народу”.

Автор статті мав дружні зв'язки з директором Державної заслуженої капели бандуристів з Києва - Олександром Мінківським, який був викладачем у Київській консерваторії і майже 50 років провадив Київську капелу бандуристів. Він - знаний вчений, педагог-просвітитель, диригент, публіцист, організатор, музично-громадський діяч по музиці між іншим так сказав про Капелу бандуристів і Гр. Китастого: „Китастий, це загальносвітова гордість, його колектив своїм виконанням хвилює і полонить щирістю, чарівністю усіх. Він майстерно виконує твори до душі і серця в народній обробці і разом з тим його виконавство відповідає високим вимогам академічного співу. Це дороговказ в бандурно-співочому мистецтві, який

розвиває, захоплюється і плекає те, що вважає найшляхетніше в нашій культурі. Та на щастя, він не був змушений коритися наказам тих, які прямо на культурі не визнавалися. Народився він великим українцем і свою національну гідність довів, що він вірний син свого народу”. Без сумніву Григорій Китастий вмів добре підбирати репертуар для капели, належно його оформляв так, щоб заряджене ним мистецтво розбуджувало і розвивало в народі почуття любови до рідного краю, поривало і захоплювало високими ідеями добра, правди і краси. Дозволь собі на завершення цієї загальної розповіді, навести включені слова польського письменника Адама Міцкевича: «Українська пісня - свята скрижаль, котру народ оберігає як свою загартовану зброю. Із цієї скрижалі кожне покоління черпає необхідні духовні цінності, які віками закладалися в основу моралі». Та на жаль у 1984 році цей достойний, обдарований і талановитий мистець - Григорій Китастий несподівано захворів і 6 квітня помер, немов корабель розвалився на просторому морі. Смерть Гр. Китастого болісно вразила українське суспільство, а насамперед осиротіла кобзарська родина та любитель цієї форми мистецтва. Відійшла людина великих задумів, розносилися вістки по всьому світі. Заупокійну скорботну св. Літургію відправив у церкві св. Андрія в Баунд-Бруці (США) Митр. Мстислав у сослуженні духовенства і великого натовпу людей, які так безмежно любили і насолоджувалися співом капели під керівництвом покійного бл. п. Григорія Китастого. Під час похоронної Служби Божої співала в глибокому смуткові капела ім. Тараса Шевченка. Жаліблі пісні і мелодії, а також пращальне слово митр. Мстислава витискали сльози за доволітним італановитим керівником капели ім. Т. Шевченка. Похоронено бл. п. Григорія Китастого на українському православному кладовищі, побіч церкви-пам'ятника в Баунд-Бруці, в штаті Нью-Джерсі (США). Помер бл.п. Григорій Китастий, але він заклав такі сильні фундаменти під свою Капелу, що вона продовжує жити його невидимим духом і під сучасну пору її провадить Олег Мазера.

Після відновлення Української державності ім'я і творча спадщина майстра, а зокрема його твори стають все більш відомі в Україні. 25 листопада 2008 року за визначний особистий внесок у справу національного і духовного відродження України, поширення української культури і кобзарського мистецтва у світі колишньому диригенту і керівнику Української капели бандуристів імені Тараса Шевченка у США Григорію Китастому посмертно присвоєно звання Герой України з удостоєнням ордена Держави. Вічна йому пам'ять!

Ярослав Стех (Канада)

Його серце боліло Україною

Шановного Петра Шаєнка, українця з Кіровоградщини, доля закинула після II Світової війни до США. На жаль, нині він почив у бозі. Родом з-під Олександрії він виростав у сім'ї, де дід його був священником. Якось пан Петро згадував як вони малими бавилися в різні ігри. Зокрема, - у «Гилики». Принцип гри полягав у тому, що один учасник підкидає гумовий м'ячик догори, а другий, який стоїть збоку, б'є по м'ячику чимось схожим на копистку, вибиваючи його у поле. А третій учасник, який стоїть на протилежному кінці поля, мусить цей відбитий м'яч спіймати. Не спіймав – тебе заміняє інший, або замінюється уся команда. Пригадує пан Петро і ще про одну гру дитинства. П'яткою в землі робиться заглибина. Учасник відходить на декілька метрів від лунки і звідти намагається по прямій закотити туди м'яч. Коли пан Петро згадував ці давні ігри, які запам'яталися з довоєнних часів, то на думку мені, та й не лише, приходиться аналогія з улюбленими іграми на американському континенті, відповідно – бейсбол і гольф. От тільки питання: чи не наші найперші переселенці завезли ці ігри туди? Під час війни його вивезли до Німеччини на тяжкі роботи. Коли війна покотилася на Захід, його батьки евакуювалися разом з відступаючими, де й зустрілися по закінченні війни разом з сином Петром. З часом сім'я змогла з великими труднощами емігрувати до американського Детройта, куди стікалися українці. Петро і тут тяжко гарував, бо довелося працювати і на металургійному заводі, і на машинобудівному заводі Форда. Відслужив військову службу. Паралельно навчався у виші, щоб підвищити свій кваліфікаційний інженерний рівень. Наполегливою працею досяг успіхів у науці, здобувши науковий ступінь доктора економічних наук. У молодості він познайомився в Детройті з сином Івана Трохимовича Китастого Петром, який писав музику і керував хором. Мені приємно акцентувати на цьому моменті, бо напрямок мого наукового дослідження є кобзарство і бандурництво. (Брат Івана Григорій Трохимович, починаючи з 1949 р. керував відомою у всьому світі капелою бандуристів із Детройта). Що і

говорити, родина дуже музикальна. Два Петра Шаєнко і Китастих стали друзями і, коли Шаєнко у 1955р. одружувався з панєю Лідою Зубаль (родом зі Станіславщини), то Китастих був на його весіллі боярином. До речі, подруга п. Лідії, яка була дружкою у неї, потім стала дружиною п. П. Китастого. (Син Петра Юліан Китастих нині відомий у всьому світі бандурист, який приїздив на гастролі до України). Мало хто знає, що проживши довге і цікаве життя п. Петро мав серйозну хворобу серця. Йому не раз робили на серці операції, вживляючи кожного разу новий імплантатор. Медики таким чином надали можливість прожити йому останні 20 років життя. Пан Петро майже до останнього року іноді водив авто від свого помешкання на декілька сотень миль, що відділяли його від помешкання сім'ї найменшого сина Бориса у Літтоні, що під Бостоном. Пам'ятатимуть у нас на Дніпропетровщині П. Шаєнка і як мецената. До учбових закладів Кіровоградщини, Маріуполя, Січославщини випишував культурно – просвітницьку українську пресу; на спорудження пам'ятника Івану Мазепі в Полтаві надіслав солідну суму грошей. Він був небайдужою людиною, але найперше – він завжди залишався українським патріотом. 2008 р. він надіслав до редакції газети «Культура і життя» свій варіант Гімну України. «Пропоную новий гімн України. Він є оптимістичним сучасним і може сподобатися багатьом читачам»-

Левко Довгів, (м. Дніпро)

Розправ крила,
Україно,
Лети в вись, де воля.
Крізь віки тобі
нарешті
Усмінулась доля.
Україно, ти
прекрасна,
Багата і вільна.
Від Карпат аж до
Подоння
Одна, неподільна.

Ми ніколи не
забудем,
Як жили в неволі.
В своїй хаті ми
покажем,
Хто господар долі.
А як треба, ми
поляжем
За нашу свободу.
І покажем – ми
нащадки
Козацького роду.

Детройт. Молодь на забаві. Попереду – другий справа у світлому костюмі Петро Шаєнко. Ще правіше, в окулярах – П. Китастих

«З майбутньої книги «Мобілізовані серцем».

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ БОРОНИТЬ СВОЮ ІСТОРИЧНУ БАТЬКІВЩИНУ

З початком військових дій на Донбасі українці діаспори в різний спосіб допомагають своїй історичній Батьківщині протидіяти російській агресії. Роблять це на рівні окремих осіб так і цілих організацій, яких українці на землі Вашингтону створили чимало. Союз Українок Америки (СУА) — постав 1925 з об'єднання п'яťох жіночих товариств Нью-Йорку й околиць з метою плекання української свідомості, організації освітньої та виховної праці, участі в жіночому русі та допомоги рідному краю. Розвиток СУА активізували скликані ним жіночі конгреси: 1932 у Нью-Йорку і 1948 у Філядельфії (тоді ж за співучастю СУА створено Світову Федерацію Українських Жіночих Організацій — СФУ ЖО). З 1959 триступнева організація; 1976 115 відділів (1932 — 40, 1948 — 60), що згуртовані у 9 округах; близько 5 000 членів. Осідок централі 1925 — 43 і з 1975 у Нью-Йорку, 1943 — 74 у Філядельфії. Ділянки праці: суспільна опіка — допомога жертвам повені у Карпатах (1927) і пацифікації у Галичині (1930), біженцям у Німеччині й Австрії (1946 — 48), жертвам землетрусу в Югославії (1969), переселення вдів з дітьми з Західної Європи до США (1950), опіка над школами українознавства в Німеччині, Австрії (з 1954), Бельгії (з 1963) та над самотніми жінками похилого віку в Європі (1958), стипендії, зокрема для учнів у Бразилії з 1972 (у 1976—138 стипендіятів); виховна — 26 дитячих світличок у США; 1961 заходами округи СУА у Клівленді відкрито пам'ятник Лесі Українки за проектом М. Черешньовського; 1932 СУА купив збірки народного мистецтва в Галичині; 1967 відкрив постійну музейну виставку в Українському Інституті Америки в Нью-Йорку, перетворену 1976 на Український Музей у власному домі; 64 Відділ у Нью-Йорку влаштує щорічно виставки образотворчого мистецтва, влаштував покази іст. укр. ноші у США й Канаді, видав збірку перекладів Лесі Українки «Дух полум'я» в англійському перекладі Персіфаля Канді, кілька альбомів українських узорів і кн. куховарських приписів. 1938 почали виходити «Вісті СУА» як сторінка в газеті «Америка», з 1944 ж. «Наше Життя» (з 1972 — ред. У. Любович, у 2009 —

Тамара Стадниченко). З 1949 СУА є членом Генеральної Федерації Жіночих Клубів, а з 1952 — Національної Ради Жінок Америки. СУА бере участь у численних конвенціях і конгресах, підтримує зв'язки з українськими центральними — Українським Конгресовим Комітетом і ЗУАДК, у яких є членом-засновником. Нижче вміщуємо враження Роксоляни Місило, заступника Голови Союзу Українок Америки від її зустрічей на Сході України, побаченого тут. Як відомо, суспільна Опіка була одним з важливих напрямків роботи СУА ще від часу створення цієї громадської організації (1925 р.) Недавно Союз Українок Америки опублікував такі цифри — починаючи з 2013 року, СУА здійснив наступне:

\$150,000 — допомога студентам на Євромайдані (теплий одяг, ліки, проживання)

\$210,000 — гуманітарна допомога солдатам в армії, пораненим воїнам та їх родинам

\$140,000 — жертва на створення клініки для лікування посттравматичних стресів, синдромів і травм, Інституту Психічного здоров'я при Українському Католицькому університеті

\$50,000 — медичне обладнання до шпиталів (для лікування ран, аналізатори крові, мікроскопи)

\$21,000 — оплата 6 літніх і різдвяних таборів для жінок і дітей, батьки, чоловіки яких полягли в Донбасі

\$15,000 — заплановано три різдвяні табори в січні 2017 року.

Тим більш приємно читати враження союзнянки від того, як суспільна опіка налагоджена в Україні.

Найбільш вражаючим моментом в Україні було побачити солдата в Опіковому госпіталю м.Дніпра в умовах, що не виглядали стерильними, з застарілим обладнанням. Ця картина залишиться в моїй пам'яті надовго, мотивуючи докласти максимум зусиль, щоб українські солдати мали найкраще медичне обладнання і матеріали для їх лікування. Відвідини молодих солдатів в різних госпіталях були дуже важливі. Багато з них відмовлялися від наших дарунків, кажучи віддати їх іншим, які більше потребують – хоч самі достатньо не мали. І Маріянна Заяць (Голова Союзу Українок Америки), і я були вражені молодим солдатом в місті Дніпро, який мав розтрощену ногу, не мав нікого з рідних чи друзів навколо, планував якнайшвидше вернутися на фронт, але не сказав своїй матері, що лежить поранений в госпіталі – щоб вона не переживала. Як матері ми зі сльозами взяли з нього обіцянку зв'язатися з мамою, сказати їй правду, щоб вона приїхала і допомогла його швидшому видужанню. Волонтерський рух в Україні викликав в мене захоплення. В госпіталях, де лікують наших поранених солдатів, для допомоги створені волонтерські станції. Волонтерами є звичайні люди, які працюють на звичайній роботі, а у вільний час приходять, щоб покращити час перебування солдат в госпіталі: емоційно, фінансово, фізично. Вони спілкуються з ними, приносять базові речі, яких нема в госпіталі

- капці, шорти, футболки, сигарети, а також вирощену чи приговану вдома їду, щоб додати щось смачнішого до простих лікарняних харчів. Вокзали мають волонтерські приміщення для відпочинку подорожуючих солдатів, коли вони чекають на поїзд перед поверненням на фронт. Ми відвідали волонтерський будинок в Запоріжжі - називається Солдатський Привал, через дорогу від залізничного депо. Відновлений в 2014 році будинок прийняв 3280 солдатів. Зручні двоповерхові ліжка, величезна кухня з постійно свіжо приготовленими стравами, морозильник, душові кабінки, пральна машина, подвір'я для відпочинку, кімната з телевизором, психолог і багато добровольців – все це створює відчуття справжнього дому, хоч і далекого від власного. Дуже важливим для мене було побачити як подаровані США кошти працюють, коли ми відвідали клініку психічного здоров'я «Простір надії» при УКУ. Разом з іншими організаціями США виділило 100 тисяч доларів для створення клініки і започаткування руху психічного здоров'я в Україні. Солдати в цій інституції будуть лікуватися безплатно – така умова нашого фінансування. Не можу зрозуміти, чому така важлива справа як психічна реабілітація і здоров'я не є пріоритетами для уряду.

**Підготувала Оріся Сорока
(член 137 -го відділу США, США)**

На фото: у волонтерському центрі на вокзалі Запоріжжя Маріянна Заяць, Роксоляна Місило і волонтери.

На фото: пораненого солдата ЗСУ відвідали Маріянна Заяць, Голова Союзу Українок Америки і Роксоляна Місило, її заступниця;

Найбільшим гріхом є пиха

Відомий християнський письменник і філософ Клайв Люїс у своїй книзі «Просто християнство» називає ряд хиб людського характеру і поведінки, які є гріховними. Ми вже не раз говорили про перелюб, пияцтво, жадібність, розбещеність, лихварство і тому подібне. Яку хибу характеру і поведінки можна вважати найбільшою?

Найбільшим гріхом у цій площині є гордіня, пиха, самозакоханість. Будемо називати цю рису пихою. Але вона ніби не перешкоджає іншим у такій мірі, як, скажімо, пияцтво чи крадіжки... Проблема ще у тому, що мало хто визнає цю рису гріхом. Люди можуть визнати, що у них поганий характер, що вони боягузливі, вибухові, проте ніхто не скаже про власну самозакоханість і пиху. Але ж саме гордіня призвела сатану до падіння і вигнання з Божого Царства. Він вважав себе найкращим в оточенні Бога.

На жаль, кожен має таку самозакоханість. Йдеться про суперництво. Самооцінка вступає у протиріччя з оцінкою інших і спільноти. Особа думає: «Я серед присутніх найкращий, найрозумніший, найпривабливіший. То чому ж усі звертають увагу на мого співрозмовника, а не на мене?»

Такі прояви, такі думки прикметні серед жіноцтва, де триває постійне суперництво у моді одягу, зачісках, косметиці... Чоловіки не кращі. Ось один з них має стільки майна і грошей, що вистачить йому до кінця життя, ще й дітям залишиться. А він хоче мати ще більше. Жадібність? Не тільки. Спрацьовує бажання бути багатшим за інших, мати більше влади.

Повчальний приклад: резиденція Януковича, де були створені усі умови для життя і продуктивної праці державного чиновника. Але йому хотілося мати розкіш, якої інші не мали. Інший приклад: коштовні годинники деяких сучасних чиновників: для них це не просто прилад для визначення часу, а предмет переваги над іншими.

Оце ми торкнулися влади. Величезну спокусу в сенсі пихи має світська влада. Усі ми знаємо нинішнього президента великої держави, який в молоді роки захотів стати шпигуном-розвідником і пішов вчитися цій справі. Але не мав здібностей, то його поставили на другорядну посаду, а потім взагалі він не мав роботи, яка відповідала б його уявленню про власну вартість. Сталося так, що інші його поставили президентом, маючи надію, що він стане слухняним виконавцем волі тих, хто його ставив. Але незмірна пиха оволоділа цією нещасною людиною. Він почав діяти всупереч здоровому глузду та на шкоду своєму народові. Покищо він ще тримається своєї посади, але на таких людей чекає сумна доля, як це було вже з іншими безбожними вождями типу Сталіна чи Гітлера. Бог карає не лише за безбожність, а й за великодержавну пиху.

Проте ми сьогодні говоримо не для президентів, а до усього загалу, то я наведу

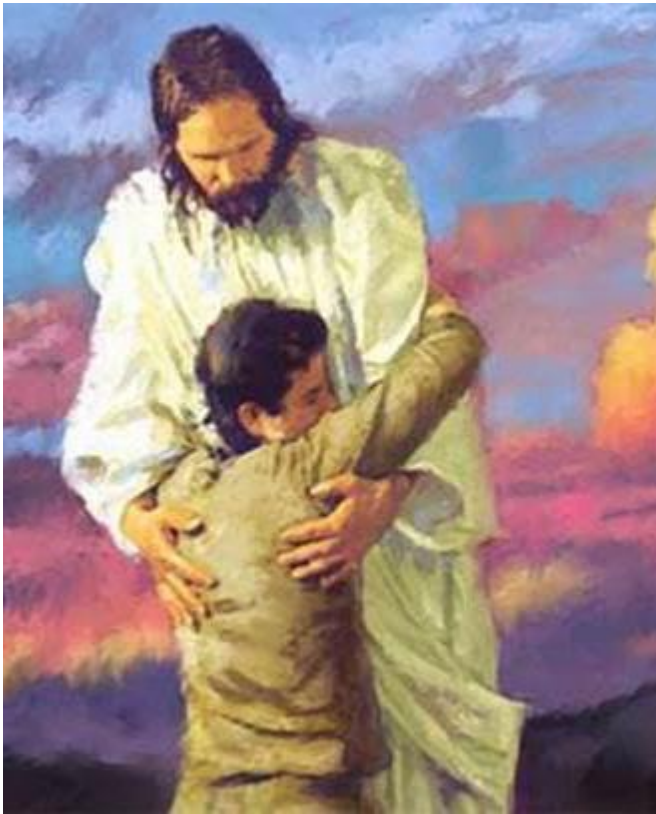
прикладі не з таких високих сфер. Як оцінити дії двох молодих чоловіків, котрими заволоділа пристрасть до однієї дівчини і вони стали ворогами. Або дії вродливої дівчини, яка збирає довкола себе купу кавалерів-залицятьників, щоб довести іншим свою вищість? Часто юнак спокушає таку дівчину і відбиває її у іншого, щоб показати самому собі та іншим, що він кращий від свого суперника. Вродливою дівчиною теж рухає не пристрасть, а почуття суперництва і намір довести іншим, що вона краща, ніж інші дівчата.

У християнському житті протилежністю гордині, пихи є смиренність, примирення... Постає запитання: чи можуть люди, вражені пихою, стверджувати, що вони вірують в Бога і є релігійними?

Вони поклоняються уявному Богу. Їм уявляється, що Бог схвалює їх і вважає кращими за інших. Пригадайте євангельських митаря і фарисея у храмі. Такі люди платять Богові уявним смиренням, а до інших людей ставлять з погордою і зневагою. Христос попереджав про таких людей, коли сказав, що прийдуть такі, що проповідуватимуть Його і Його іменем виганятимуть бісів, але на остаточному суді почують, що Христос їх ніколи не знав.

Кожного разу, коли вам починає видаватися, що ваше церковне життя робить вас кращими від інших, що ви значніші у храмі, пригадайте, що це відчуття йде не від Бога, а від диявола. Бог присутній у вашому житті лише тоді, коли ви зовсім забуваєте про себе або бачите себе звичайною людиною, не кращою від інших.

Дитина радіє, коли мама похвалить її за добре вивчений урок, жінка радіє, коли нею захоплений коханий... Але ця радість викликана не тим, що ви кращі від інших, а задоволенням, що ви цих інших порадували, зробили їм приємність. Якщо ви почали думати: «Я досконалий, коли мене похвалили», то вже зробили крок до пихи. Маєте інший варіант: «Добре, що мені вдалося це зробити».

Але є люди, які прагнуть визнання інших, оплесків, слів схвалення. Артисти, наприклад. Це дитячий і не шкідливий недолік. Ми ще достатньо цінуємо і шануємо інших людей, щоб зважати на їхню думку про нас. Їхня думка приносить нам радість і гордість, яка не є пихою. Гірше, коли ми вже піднеслися в уяві так високо, що думка оточення нас зовсім не цікавить, бо те оточення видається нам нижчим і нас не гідним. Ви думаєте: навіщо мені ті оплески, коли я й сам знаю своє високе місце. Від тієї дитячої радості сатана веде вас до важкої хвороби гордині, вищості. Не прогавте небезпечну межу, коли ця хвороба почнеться, коли від радості ви перейдете до самохвальства. Дитина радіє, коли мама похвалить її за добре вивчений урок, жінка радіє, коли нею захоплений коханий... Але ця радість викликана не тим, що ви кращі від інших, а задоволенням, що ви цих інших порадували, зробили їм приємність. Якщо ви почали думати: «Я досконалий, коли мене похвалили», то вже зробили крок до пихи. Маєте інший варіант: «Добре, що мені вдалося це зробити».

Але є люди, які прагнуть визнання інших, оплесків, слів схвалення. Артисти, наприклад. Це дитячий і не шкідливий недолік. Ми ще достатньо цінуємо і шануємо інших людей, щоб зважати на їхню

думку про нас. Їхня думка приносить нам радість і гордість, яка не є пихою. Гірше, коли ми вже піднеслися в уяві так високо, що думка оточення нас зовсім не цікавить, бо те оточення видається нам нижчим і нас не гідним. Ви думаєте: навіщо мені ті оплески, коли я й сам знаю своє високе місце. Від тієї дитячої радості сатана веде вас до важкої хвороби гордині, вищості. Не прогавте небезпечну межу, коли ця хвороба почнеться, коли від радості ви перейдете до самохвальства. А коли батьки пишаються шкільними успіхами свого сина чи доньки, це ще не пиха, не гріх. Важливо те, який сенс вкладати у цьому випадку у поняття гордитися. Останнім часом поширилися спроби деяких людей шукати свого родоводу в числі відомих історичних персон. Це не осудливо. У часи комуністичного режиму влада робила усе можливе, щоб зруйнувати відчуття родоводу. Важливим вважалося пролетарське походження, робітнича професія, а шляхетне походження було великою неприємністю. Навіть у кінофільмах інженерів, музикантів, інших представників інтелігенції показували нездарам, диваками, що висміяти їх. Можна досліджувати свій родовід і пишатися ним, але не переносити на себе заслуги предків. Мовляв, я кращий від інших, бо у мене, так би мовити, голубакров. Родовід варто знати, але поклонятися слід лише Богові, Творцеві нашого родоводу.

Бог не хворіє на пиху. Бог лише хоче від нас смиренності для того, щоб ми краще пізнали і наслідували Його. Бог намагається звільнити нас від надуманих і смішних шат гордині, пихи, від світського маскараду, який змушує нас до вивищення над іншими. Позбудьтесь дурниці, якої є уявлення про вашу вищість над іншими.

Але є люди, які постійно підкреслюють свою малозначущість, говорять запобігливо, схиляються перед кожним... Справжнє смирення цього не вимагає. Якщо ви зустрінете справді смиренну людину, то у спілкуванні з нею подумаєте, що вона варта уваги, що вона щиро зацікавлена вами. А якщо відчуєте заздрість до неї, то це вже ваша пиха починається. Якщо ви хочете стати смиреним християнином, то найперше відчуйте свою гординю. Якщо ви вважаєте, що не страждаєте нею, то це означає, що вона присутня у вашому житті і поведінці. У Книзі приповістей Соломонових (29:23) сказано: «Гординя людини її принижує, а честі набуває покірливий духом». Амінь.

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді з питання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіо програму «Відвертість», яка виходить в ефір з Києва, щонеділі о 19:40, на першій програмі Українського радіо

«Світ маленький та круглий»

На святі в Алмати співали українську «Черемшину»

Відомі українські письменники та журналісти Тетяна і Сергій Дзюби (Тетяна також науковець – доктор наук із соціальних комунікацій, професор) нещодавно побували в сонячному Казахстані, де урочисто отримали почесні нагороди – медалі Міжнародного клубу Абая. Друкуємо розповідь про цю захоплюючу поїздку нашого колеги Сергія Дзюби. До Казахстану ми приїздили на запрошення Казахського національного університету імені аль-Фарабі. Це – найбільший і найпрестижніший вуз у цій країні. Знаходиться він в Алмати: університет – таке собі місто в місті, що займає територію близько 90 гектарів! В університеті на 15-ти факультетах навчаються 17 тисяч студентів. Нас вразили і ошатні корпуси, й мальовничі пейзажі (у студмістечку – зелено, багато троянд, бачили білочок, яких охоче пригощають і студенти, і викладачі, й гості цього дивовижного оазису). Взагалі, суттєва перевага КазНУ імені аль-Фарабі – в тому, що сучасні університетські навчальні корпуси, гуртожитки, наукова бібліотека, музеї, ректорат (тобто практично вся інфраструктура) розташовані дуже компактно. Тож студенту потрібно прогулятися буквально п'ять – десять хвилин, щоб потрапити на заняття. Дуже зручно! Особливо запам'ятався «Керемет» – Центр обслуговування студентів. Студенти можуть отримати тут понад п'ятсот (!) різноманітних послуг, починаючи від реєстрації в університеті та закордонних поїздок. У цьому просторому корпусі знаходяться супермаркет, кінотеатр, кав'ярня, аптека, медичний діагностичний центр, пральня, салон краси... Усього й не перелічити! Вразили нас і потужна університетська бібліотека (понад 2,5 мільйона книжок, обладнана найсучаснішою апаратурою), і чудовий університетський музей (де так дбайливо зібрані унікальні експонати про історію знаменитого вузу та його сьогодення), і музей аль-Фарабі – видатного вченого, мислителя, відомого науковця світу, адже він зробив феноменальні відкриття у багатьох галузях. Багатотомне зібрання трактатів великого філософа дуже актуальне і в наші дні. Тож і пам'ятник аль-Фарабі – напрочуд популярний! Науковець Тетяна Дзюба прочитала в цьому університеті курс лекцій на факультеті філології, а я проводив майстер-класи з перекладацької майстерності. Також ми презентували свою книжку віршів казахською мовою, читали власні переклади, зокрема з казахської літератури. Студенти слухали напрочуд уважно, не відволікаючись, не перемовлялися між собою, не галасували, як це нерідко трапляється на лекціях в українських вузах. Навпаки вони дуже

старалися і ставили справді цікаві запитання. На їхнє прохання, я повідомив свою електронну пошту, адже казахські студенти виявили бажання перекладати українську поезію та прозу! А ще ми виступали на великому святі з нагоди ювілею міжнародного журналу «Аманат», Міжнародного клубу Абая та їх засновника – видатного казахського письменника і громадського діяча, співробітника університету імені аль-Фарабі Роллана Сейсенбаєва. «Аманат» – ошатний і популярний часопис. До міжнародної ради журналу входять такі визнані письменники, як М. Ауєзов, О. Сулейменов, Р. Сейсенбаєв, К. Серікбаєва – з Казахстану, Д. Гранін із Росії, Р. Уїлкінсон зі США, всесвітньо відомий японець Кендзабуро Ое, француз Леон Робель та Пенті Холоппа, а також Хан Сен-Чен (Тайвань), Турай Атабаку (Нідерланди), Чен-Янь (Сінгапур). Воістину легендарні люди! На святі в університеті імені аль-Фарабі все було прекрасно – урочисто й водночас ненав'язливо, зворушливо. Бо Роллан Сейсенбаєв в Казахстані дуже люблять і шанують. Він – великий подвижник! Зокрема, організував багатотомне видання книжок про 200 визначних діячів, котрі стали гордістю країни. А тепер із його ініціативи успішно реалізовується новий проект – сто книжок творів найвидатніших письменників та мислителів світу, які дійсно варто прочитати кожній людині. До речі, є й збірка віршів українця Тараса Шевченка, якого в Казахстані дуже шанують: на честь великого Кобзаря названа одна з центральних вулиць Алмати, де встановлено його пам'ятник. Роллан Сейсенбаєв – напрочуд скромний та чуйний добродій, це при тому, що його романи отримали світове визнання. Тож я, по можливості, сприятиму, аби принаймні деякі з цих непересічних творів були перекладені українською. А познайомив нас відомий казахський і український науковець Рустем Жангожа, який

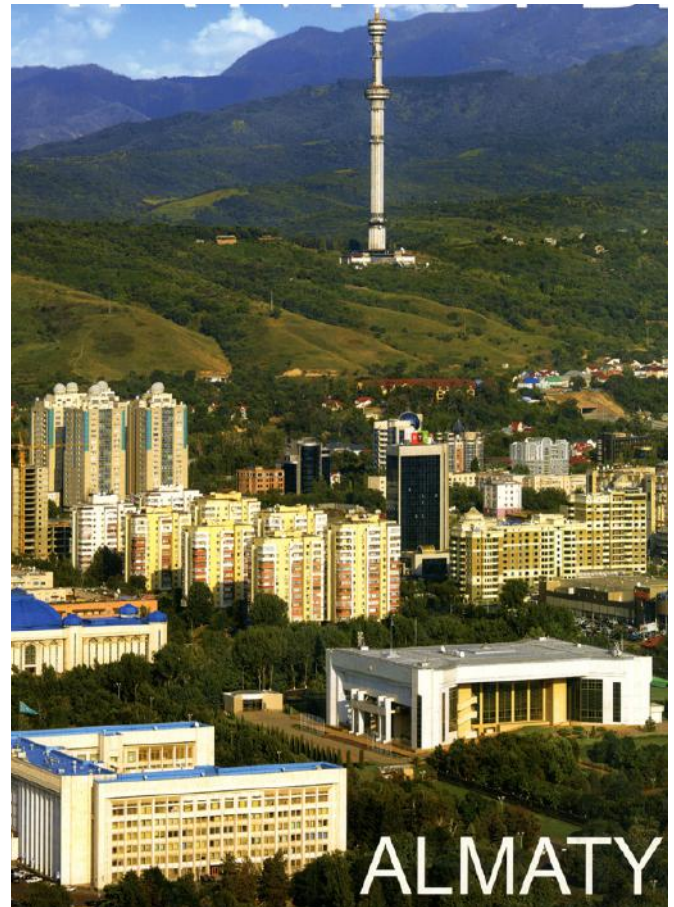
маєв серці дві Батьківщини – Казахстан та Україну. Сподобався ректор університету – Галимкаір Мутанов. Це – видатний вчений, знаний у багатьох країнах. Він – доктор технічних наук, професор, віце-президент Національної академії наук Республіки Казахстан. Почесний доктор та професор понад десяти університетів світу. Водночас Галимкаір – Поет, у віршах якого вражають глибокі філософські асоціації, тонкий ліризм, чуйність та проникливість, велика любов до Вітчизни, прекрасне кохання й повага до Жінки. Його чудові поезії перекладаються різними мовами і вже вийшли окремими книжками в Туреччині, Азербайджані, Росії; з'явилися переклади перською, готується книжка англійською. А тепер побачить світ збірка поета-філософа і в Україні – я із задоволенням переклав проникливі вірші своєю рідною мовою. Роллан Сейсенбаєв та Галимкаір Мутанов – лауреати Міжнародної літературної премії імені Миколи Гоголя «Тріумф». Це – почесна відзнака Міжнародної літературно-мистецької Академії України, яка об'єднує відомих письменників, науковців і перекладачів із 52-х держав. Роллана Сейсенбаєва відзначено за роман «Мертві бродять у пісках», а Галимкаіра Мутанова – за педагогічну, наукову діяльність та високодуховний поетичний доробок. Нагороди було урочисто вручено. Насвяті виступали видатні казахські письменники та науковці, гості з Росії – прозаїк Євген Попов та поет Володимир Берязєв. Надзвичайно гарно співали й танцювали студенти університету імені аль-Фарабі, особливо нам запам'ятався ансамбль «Бахит» («Щастя»). Це – високий мистецький рівень, тож їхню майстерність уже оцінили не лише в Казахстані, а й за кордоном. Овації викликала й українська пісня «Черемшина», яку так натхненно й без жодного акценту виконав талановитий казахський юнак (дуже зворушені, ми подарували йому свою книжку). Нас із Танею нагородили медалями Міжнародного клубу Абая. Взагалі, Абай Кунанбаєв – найвидатніший і найшановніший письменник Казахстану! В Україні так само люблять геніального Тараса Шевченка. Тому ці відзнаки для нас – дуже почесні! Виступили ми і на вечорі пам'яті видатного казахського письменника Ауезхана Кодара в Національній бібліотеці. Ауезхан переклав наші з Танею вірші казахською мовою і випустив книжку «Остання кочівля любові». Це був надзвичайно світлий і мужній чоловік, попри те, що все життя боровся з важкою недугою. Я переклав добірку його віршів, надрукованих, зокрема, в «Українській літературній газеті», а повість Кодара «Поріг неповернення» у перекладі Олега Гончаренка вийшла в журналі «Всесвіт». Ми стали добрими друзями. У 2014-му Ауезхан отримав в Україні гоголівську нагороду і був щасливим. А цього року я мав урочисто вручити йому ще одну престижну відзнаку – Міжнародну літературну премію імені

Григорія Сковороди «Сад божественних пісень». Проте талановитий поет і прозаїк так несподівано відійшов у вічність, залишивши нам свої небайдужі й пристрасні твори. Тому на чудовому, зворушливому вечорі нагороду Кодара одержали його близькі – дружина Замза та донька Айман. Ауезхан був засновником та очільником журналу «Тамир» і асоціації «Золотий вік». Нині свіжий номер часопису вийшов – справу Кодара продовжила його донька, про що він і мріяв, не раз щиро писав про це під час нашого листування. Та Айман уже стала й цікавою письменницею! Отож донька Ауезхана Кодара, безперечно, гідна свого знаменитого батька. Друзі з університету імені аль-Фарабі влаштовували нам дуже цікаві екскурсії. Особливо сподобалися й запам'яталися знаменитий каток «Медео» (гори Алатау були вкриті снігом, але, опинившись на вершині, ми отримали справжню насолоду від чарівних краєвидів!), Центральний історичний музей, Парк Першого Президента, Коктюбе, урочище Шимбулака, а також площа Республіки. Хоча й готель, у якому ми мешкали, справив прекрасне враження. Як і літаки авіакомпанії з Астані, екіпажі котрих так турботливо ставилися до всіх пасажирів. Тож політ до Алмати й повернення в Україну були комфортними!

До речі, практично водночас із нами, до Казахстану аж на чотирьох літаках (удвічі більших за наш цілком просторий лайнер) прилетів зі світою на полювання принц Кувейту. В одному приватному літаку летів сам принц, в іншому – його підлеглі, а ще в двох літаках перевозили вертольоти. Адже принц одержав ліцензію на полювання в казахських горах із соколом. Ми ці гігантські літаки бачили на власні очі на аеродромі в Алмати. Також, завдяки нашим гостинним казахським друзям, ми побували у тамтешніх ресторанах (особливо запам'яталися «Джамбул» у «Рахат Паласі» та «Тюбетейка»), скуштувавши національні страви. Смакували знаменитий бешбармак, мампар (це – такий суп), куирдак (бараняче асорті з печінкою), ковбасу з конини, узбецький плов, чак-чак (татарські солодоші)... Пили кумис та верблюже молоко – шубат. До речі, у Казахстані за допомогою цілющого кумису (це – приготовлене в особливий спосіб кінське молоко) успішно лікують навіть туберкульоз! Водночас популярний кумис вважається й легким алкогольним напоєм – випивши цю смакоту, не можна сідати за руль! А ще казахи дуже люблять пити чай із молоком, тож ми з Танею і в Україні із задоволенням вживаємо зараз саме такий напій. Звісно, дівчат-наречених у Казахстані вже не викрадають, все-таки часи змінилися. Однак традиції викупу нареченої (калим) тут збереглися. Отож, якщо юнак прагне шлюбу з казашкою, він має підготуватися до такої події заздалегідь. Адже калім передбачає воістину царський подарунок батькам нареченої – гарного, баского коня. Причому, чим кінь прудкіший, тим краще! Втім, міські мешканці іноді, за бажанням, замість коня, отримують грошовий еквівалент. Але наречена також дарує батькам свого коханого золоті вироби та інші коштовні прикраси. Обмінюються щедрими подарунками й свати. А на весіллі гуляють мінімум двісті осіб. Взагалі, казахи – надзвичайно гостинні та чуйні люди (думаю, це – найгостинніша нація в світі)! Адже вони роблять усе можливе, щоб їхні гості були по-справжньому задоволені. Ми це відчули на собі! Тож хочемо щиро, від душі, подякувати за постійну турботу ректору Казахського національного університету імені аль-Фарабі Галимкаіру Мутанову, очільнику журналу «Аманат» та Міжнародного клубу Абая, письменнику Роллану Сейсенбаєву, декану факультету філології Омірхану Абдіманулі, співробітникам університету і філфаку, зокрема Алуа Темірболат, Кенжетаю Куркебаєву, Ерхану Карбозову, Данель Карагойшиєвій, Шолпан Макатаєвій, Гульмірі Мадєвій, Ользі Абішевій, працівникам факультету журналістики Гюльнар Мукановій та Ларисі Мухамадєвій... Даруйте, просто не можу назвати всіх у цьому невеликому журналістському матеріалі. Однак для нас

усі ви – зразок гостинності та шляхетності! У Казахстані ми щодня прагнули якомога більше розповісти про рідну Україну, донести правдиву інформацію про нашу державу, про волелюбний український народ, який нині мужньо бореться за свою Незалежність. І ми

відчували розуміння, тепло та підтримку! Взагалі, люди у Казахстані живуть заможніше, зарплати та пенсії там вищі. А головне, казахи дуже цінують свою стабільність: звісно, проблеми є (їх хіба що в раю немає...), однак економіка держави розвивається, соціальні питання поступово вирішуються, тут немало будується! І більшість громадян все ж довіряють владі, шанують свого Президента Нурсултана Назарбаєва, тому й щиро вірять у краще життя та ефективність його програми, втіливши яку Казахстан має стати однією з найрозвиненіших держав світу. Отож ми нині радимо нашим політикам та підприємцям звернути увагу на цю країну й значно активніше розвивати взаємовигідне співробітництво в усіх галузях. Цукерки «Рошен» в Алмати продаються буквально на кожному кроці, але ж у нас є й інша конкурентоспроможна продукція, зокрема сільськогосподарська. Та й дієва культурна співпраця неодмінно дасть вагомий результат! Атмосфера в Казахстані – попри все, чудова, сонячна. Люди на чистих, не засмічених вулицях посміхаються, привітно вітаються, і від того одразу теплішає на душі.

Сергій ДЗЮБА (м. Чернігів)

“На перехресті думок”

ДЕВАЛЬВАЦІЯ...

Філософія буття (матеріалізм та ідеалізм) дала відповіді на всі питання людства, створила цивілізацію споживання і вичерпала себе. Вона поступилася місцем соціології і психології, які мають прикладний характер, але перспективи розвитку намалювати не можуть. Цивілізація споживання вирішила ряд найбільш проблем, але має суттєвий недолік. Сучасна людина не хоче пізнавати себе. Причин багато. Перше – її не навчили батьки, бо й самі себе не пізнали. Друге – суєтність суспільного життя штовхає людей на пошук простих рішень. Тут уже не до філософії

Третє – людина підсвідомо боїться шукати себе, бо коли вона себе справжнього знайде, у неї зникне крайній. Цебто, той, на кого можна звалити відповідальність за власні поразки і невдачі, і вона зрозуміє, що сама і є той крайній. І ще. Її ніколи – вільний час вона віддає віртуальній реальності.

Відмова людини пізнавати себе штовхає її до непродуманих ризиків.

Тому людство так вперто поглядає за Межу. Активно шукали себе елліни. Вони розуміли, що найкращий спосіб пізнати себе (своє Я) – це мистецтво. В тому числі й мистецтво слова.

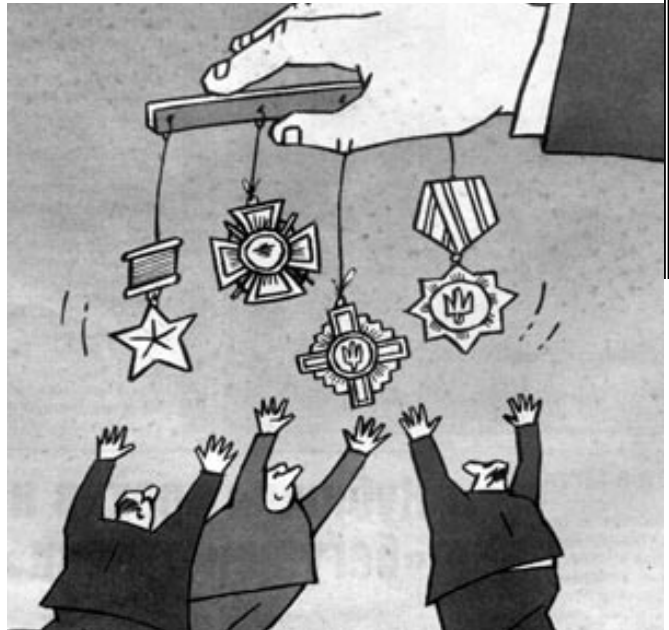
Адже воно (мистецтво) – то енциклопедія психотипів. Водночас воно є енциклопедією долі. Різних. Величких і нікчемних, тихих і сповнених слави, трагічних і щасливих. Кожна людина може знайти у мистецтві своє відображення, побачити різні можливі варіанти своєї долі. Найважливіше, людина своє переживання може побачити, як відображення у дзеркалі, інколи це дає їй можливість зупинитися перед фатальним кроком, інколи підбадьорює, щоб вона зважилась на вчинок.

Таким чином мистецтво поряд з наукою психологією (іноді – психіатрією) може допомогти людині якщо й не пізнати себе, то наблизитись до розуміння, що таке пізнання можливе і потрібне.

(Особливо важливою є музика. Добра музика – це скальпель, який може розділити тебе (Я) від нетебе (НЕ-Я).

На жаль, сьогодні мистецтво потіснила могутня лавина інформаційних хвиль. І не тільки потіснила – спробувала (притому, агресивно) його девальвувати.

Найгірше становище у російськомовному середовищі. Люди звикли, що коли відбувається девальвація грошей, то це для них погано. Так, для декого це погано, а для інших – ліки. Та ніхто не переймається тим, що найгірша девальвація – це девальвація слова. І найчастіше робиться

вона зумисне. Чому. З девальвацією слова відбувається девальвація людини. Вона втрачає деякі ознаки, котрі робили її людиною розумною, перетворюється з суб'єкта на об'єкт. З особистості – на гвинтик у машині руйнування. Найгірше – людина втрачає суб'єктність найчастіше з власної волі. Культура нації опирається на духовну основу, яка має вираження через мову. З витісненням мови обривається не тільки зв'язок з духовними заповідями предків, а й кумулятивний процес культури. Нищиться духовний зв'язок – нація гине. «Какая різниця...» – вирок культурі. І майбутньому апологета «Какая різниця».

Найгірше – душевні лінощі блокують здатність мислити. Для прикладу візьмемо більшовицький лозунг «Свобода. Равенство. Братство». Мільйони людей і не підозрюють, що це один з найбридкіших лозунгів в історії людства.

Для тих, у кого рука потяглась до пістолета, а також для адекватних, пояснюю.

Почнемо зі свободи. Найперше – треба розуміти: свобода від чого і для чого. Свобода від насильства над собою, то одне, свобода для насильства над ближнім – зовсім інше. Свобода для... дає людині можливість робити зло. І тільки зло. Щоб робити добро, потрібна воля. Але волю можна також проявити для досягнення свободи. Людині потрібне інше. Воля задля досягнення ясної і зрозумілої мети. Мети, яка не руйнуватиме свободу від... і волю ближнього. Рівність може бути тільки перед законом. Все. Якраз такої рівності і домагалися бунтарі до ХХ століття. Те, що під словом «рівність» розуміли всі ліваки у ХХ столітті і розуміють сьогодні, є атавізмом диких часів. Для них рівність – це: що

що твоє – то моє. Але це не політична і не економічна категорія, це – кримінал. Ліваки під ніби то гарним лозунгом пропагують кримінал. Природа, Закони Всесвіту рівність тлумачать по іншому. Фундаментальний Закон Всесвіту – «Дав – Отримав». Тут про рівність, яку нав'язують ліваки, мови бути не може. Скільки дав, стільки отримуй. Не можуть ледар і працьовитий бути рівними перед Законом Всесвіту. Та коли, користуючись якоюсь там можливістю, ти береш більше, ніж даєш, ти злодій. Особливо це стосується політиків. Наші політики не просто беруть багато – вони у цьому втрачають відчуття реальності. У кримінальників є неписаний закон. Коли група приймає новачка, вона кров'ю прив'язує його до себе – змушує убити того, на кого вона укаже. Це може бути навіть родич новачка. Коли він убиває, то стає повноправним, рівним членом групи. Їхнім «кровним» братом. У такому братстві більшовики знищили десятки мільйонів людей. Щоб розділити злочини з невинними, вони й кинули гасло «братство». Але ж винні також і ті, хто вважає себе прихильником їхньої доктрини. Навіть, якщо він не убивав. Як є колективна радість (слава предків, піднесення, коли футбольна команда виграє), тож має бути і колективна відповідальність за злочини. XXI століття характерне тим, що вже можна точно визначити: частина сучасного люду – продукт інформаційних потоків, начисто отруєних пропагандою ненависті. Цей люду не думає про сенс життя, не шукає істини. Він, як наркоман, безперестанку вимагає дози тієї пропаганди. Цебто, необхідно перманентно підживлювати в ньому всеохоплюючу ненависть. Таке підживлювання дає йому відчуття повноти життя, в ненависті він знаходить сутність свого Я. Це явище масштабне, всепланетарне, але найбридкіше воно проявляється у терористів і росіян. (Треба розуміти, що ненависть – це продовження страху перед життям. Вона є своєрідною індульгенцією для ледачих душ – створює ілюзію, ніби вона звільняє людину від необхідності самовдосконалюватися, духовно й інтелектуально розвиватися. А ворога людина шукає так вперто, бо їй здається (підсвідомо), що тим самим вона оправдає свої лінощі, дурість. Людина й не підозрює, що ледарство – це внутрішній самотерор. Ледар не вірить у себе, у свої можливості, у здатність перемагати, долати перешкоди. Він сам себе обмежує, зв'язує, грається у духовного «трупа». Він сам себе зраджує. Зрештою ця гра починає руйнувати його фізично, провокуючи появу у неї різних хвороб. Там, де є ошуканство і зрада, завжди розкошуватиме небуття). Ліберальні цінності, такі привабливі для

початку Нового часу, з допомогою пропаганди перетворилися на вседозволеність і викликають у нормальної людини лише огиду. Тому думка деяких науковців, що в особини, отруєної пропагандою, активізувався ген звіра, вже не є такою гіпотетичною. На жаль, церква та немало священнослужителів теж отруєні пропагандою, тож християнське – що людина створена за образом і подобою Бога і може бути наділеною Його якостями – ними начисто відкидається. І замість того, щоб нагадувати віруючим, хто вони, такі священнослужителі позбавляють їх можливості відчувати себе людьми і сприяють активізації того гена. В отруєної пропагандою людини одна-єдина мета – відняти обід (Крим, Донбас) у ближнього. Іноді це важко. Тому такі особини гуртуються у ватаги, партії, державні (навіть, у міждержавні) утворення. Для оправдання тієї мети працюють великі інституції, на це виділяються більші кошти, ніж потрібно би, щоб нагодувати отих отруєних. У них це називається ідеологія.

У поміркованих – світогляд. Хто претендує виглядати інтелектуалом – філософія. Та найстрашніше – це свідомий вибір тих особин. Вільний демонстративний вибір мільйонів. Зумисне витісняється з власної притомності божественне начало, щоб активізувати у собі ген звіра. Хрест – символ древній. Він зустрічається ще у Давньому Єгипті, а також в інших культурах. Хрест символізує рівновагу і гармонію взаємозв'язків людини і Бога, людини та її ближнього, людини і світу, людини й природи. Тобто, це знак священний. Те, що Ісуса Христа розп'яли на хресті – вияв найбрутальнішого варварства. (Римляни розпинали на Т-подібному пристрої). Легіонери, які

розпинали Христа, не замислювались над цими питаннями, а от фарисеї і первосвященики про це знали прекрасно й чинили акт наруги свідомо. Ми носимо хрестики на шиї й не замислюємося, що має значити для нас цей символ. Переважна більшість вважає його просто талісманом. Перші християни зробили хрест нагадуванням про той серйозний сакральний обмін, який має здійснити віруюча людина з Сином Божим. Спаситель свою частину обміну вже здійснив. Він віддав Своє життя заради майбутнього людства, а нам залишилося дуже мало – принести в жертву свого внутрішнього вандала, цебто, вигнати з себе кровожерливого, брехливого, жадібного і ледачого дикуна. Іншої жертви вже не вимагається. Шкода, та навіть це є непосильним для багатьох. Якщо ти хрестик носиш, а дику печерну істоту з себе не вигнав, ти є порушник угоди, шахрай, ошуканець. А значить, не маєш права в повній мірі відчувати на собі реалізацію цілющих законів Всесвіту. Та значно страшніше інше. Іменем Христа освячується зброя, щоб убивати ближнього... А світ відмовляється розуміти це блюзнірство. Не осмисливши цього, Західна цивілізація може програти. Саме Захід мав би запропонувати суспільствам для обговорення тезис, що замість бажання відібрати обід у ближнього, людина мала би навчитися побачити у ньому продовження свого духовного Я. В європейській історії у такому стані перебували ті люди, котрі були на Майдані. Якраз там кожен у кожному бачив продовження свого духовного Я. У цьому випадку навіть доблесть поступається

і відсувається на другий план. Вона стає зрозумілою само собою. А на перший – виходить можливість діалогу з Творцем. Цебто, можливість попросити Бога, щоб Він заступився за ближнього.

Майдан це зрозумів, влада – ні.

Влада не завжди є обличчям нації. У дисгармонійних суспільствах вона є раною нації (Україна сьогодні), в тоталітарному – зашморгом.

Ярослав Трінчук
(м. Дніпро)
Наталя Федько
(м. Вінниця)

Девальвація (від лат. de – префікса, що означає рух униз, та лат. valeo – маю значення) – офіційне зменшення золотого вмісту грошової одиниці чи зниження курсу національної валюти щодо золота, срібла, певної іноземної валюти. У сучасних умовах термін застосовується для ситуацій значного зниження курсу національної валюти відносно «твердих» валют (зазвичай, щодо долара США, євро, SDR). Девальвація розглядається як інструмент центральних банків з управління національною валютою, протилежний ревальвації.

Девальвація слова (від de і лат. valvo – маю вартість) – знецінювання слова через утрату ним природного, зумовленого мовною практикою зв'язку вираження (звукової та графічної форми) із змістом (лексичним значенням). Процес Д.с. властивий кожній мові і стосується передовсім експресивних, емоційно-оцінних часто вживаних слів та виразів: вони швидко "зношуються", втрачаючи конотаційні напашарування, і перетворюються, за визначенням Ш.Баллі, на "стерті п'ятаки". У тоталітарному суспільстві, де мова стає засобом так званої ритуальної комунікації, слово, будучи знаряддям облуди та задурманення мас, зазнає не стільки девальвації, скільки інфляції. Позначаючи не те, що за ним стоїть (успіх – "невдача", рівноправний – "залежний", "підколоніальний"), розходячись зі своїм денотатно-референтним змістом, слово перестає бути повноцінним знаком, а отже, засобом адекватного сприйняття чи впливу. Художня література дає приклади цього явища: Д.с. починається там, де за словом не відчувається відповідне його змісту значення, не проглядає адекватний образ, а є лише риторика, мовний трафарет, штамп.

Українська народна казка

Фарсика

Сірко

В одного чоловіка був собака Сірко — тяжко старий. Хазяїн бачить, що з нього нічого не буде, що він до хазяйства нездатний, і прогнав його від себе. Цей Сірко никає по полю; коли це приходить до нього вовк та й питає: — Чого ти тут ходиш?

Сірко йому:

— Що ж, брате, прогнав мене хазяїн, а я і ходжу тут.

Тоді вовк йому каже:

— А зроби так, щоб тебе хазяїн ізнов прийняв до себе?

Сірко відповідає:

— Зроби, голубчику; я вже таки чимсь тобі віддячу.

Вовк каже:

— Ну, гляди: як вийде твій хазяїн із жінкою жать і вона дитину положить під копою, то ти будеш близько ходити коло того поля — щоб я знав, де те поле, — то я візьму дитину, а ти будеш забирати у мене ту дитину, — тоді неначе я тебе і злякаюсь та й пущу дитину.

У жнива той чоловік і жінка вийшли у поле жать. Жінка положила свою маленьку дитину під копою, а сама і жне коло чоловіка. Коли це вовк біжить житом, та за ту дитину — і несе її полем. Сірко за тим вовком. Доганяє його. А чоловік кричить:

— Гидж-га, Сірко!

Сірко якось догнав того вовка і забрав дитину: приніс до того чоловіка та й оддав йому. Тоді той чоловік вийняв із торби хліб і кусок сала та й каже:

— На, Сірко їж, — за те, що не дав вовкові дитини з'їсти!

Ото увечері ідуть із поля, беруть і Сірка. Прийшли додому, чоловік і каже:

— Жінко, вари лишень гречані галушки та сито їх із салом затовчи.

Тільки що вони ізварилися, він садовить Сірка за стіл та й сам сів коло його і каже:

— А сип, жінко, галушки, та будем вечерять.

Жінка і насипала. Він Сіркові набрав у полумисок; так уже йому годить, щоб він не був голодний, щоб він часом гарячим не опікся!

Ото Сірко і думає:

«Треба подякувати вовкові, що він мені таку вигоду зробив».

А той чоловік, діждавши м'ясниць, віддає свою дочку заміж. Сірко пішов у поле, знайшов там вовка та й каже йому:

— Прийди у неділю увечері до города мого хазяїна, а я тебе зазву у хату та віддячу тобі за те, що ти мені добро зробив.

Ото вовк, діждавши неділі, прийшов на те місце, куди йому Сірко сказав. А в той самий день у того чоловіка було весілля. Сірко вийшов до його та й увів у хату і посадовив його під столом. Ото Сірко на столі узяв пляшку горілки, м'яса доволі і поніс під стіл. А люди хотіли ту собаку бити. Чоловік каже:

— Не бийте Сірка: він мені добро зробив, то я і йому добро буду робити, поки його й віку.

Сірко, що найсмачніше на столі лежить, бере та подає вовкові. Обгодував і упоїв так, що вовк не витерпів та каже:

— Буду співать!

Сірко каже:

— Не співай, бо тут тобі буде лихо! Лучче я ще тобі подам пляшку горілки, та тільки мовчи.

Вовк, як випив ту пляшку горілки, та каже:

— Отепер уже буду співать!

Та як завіє під столом... Тоді деякі люди повтікали з хати, а деякі хотіли бити вовка. А Сірко і ліг на вовкові, наче хоче задушити. Хазяїн каже:

— Не бийте вовка, бо ви мені Сірка уб'єте! Він і сам йому раду дасть — ось не займайте!

Ото Сірко вивів вовка аж на поле та й каже:

— Ти мені добро зробив, а я тобі! Та й розпрощались.

ЗБЕРІГАЙМО ЧИСТОТУ РІДНОЇ МОВИ

Дорогі читачі! Ви тримаєте у руках перше число нашого журналу в 2017 році. Такі вже є традиції у журналістиці та не лише, що з початком чогось нового готувати щось новеньке. Ось і ми вирішили започаткувати з першого цього річного номера рубрику про нашу мову. Власне тема ця для нашого видання далеко не нова. Адже з перших днів свого існування журнал «Бористен» послідовно відстоював та боронив рідне слово. Прикладів тому безліч. Але спеціалізована рубрика з’являється на шпальтах нашого видання коли не вперше за 25 років. Чому? Найголовніше тому що тема залишається актуальною і злободенною. А ще через згоду стати провідником цієї добірки знаного українця з США пана Миколи

Дупляка. Ми вбачаємо у цьому факті не лише високий рівень підготовки згаданої добірки, а й великий символізм. Яке ж то диво та скарб наша мова якщо про неї дбають в різних країнах та на різних континентах! І що ще сказати про нашого шанованого автора. Краще наведемо пару рядків з його листа до редакції: «... До речі, про мене не треба писати багато. Я б написав ось так: Микола Дупляк -- українціст, педагог, який все своє життя присвятив українському шкільництву в Америці та дбав про добре ім’я українця й України, редактор і журналіст. А як Ви напишете, так буде добре...»

Зберегти свій рід українським і для України на чужині важко, але можливо. Я увесь свій дорослий вік працював в українському шкільництві в Америці, а при цьому постійно працював над собою та вихованням своїх дітей і внуків, дбав про те, щоб у моїй хаті все звучало українська мова. Саме тому мене дуже болить недбале спілкування наших учителів у Школах українознавства, які з обов’язку з доручення Шкільної ради відвідую. Прикладом чистоти рідної мови для мене стали такі українські мовознавці, як: Борис Антоненко-Давидович, Олександр Пономарів, Роксолана Зорівчак, Андрій Содомора та інші мовознавці -- визначні шанувальники рідного слова в Україні й діаспорі. З думкою про те, щоб зберегти чистоту рідної мови, дозвольте навести найбільш разючі приклади:

Дуже дивуюся, коли українці (навіть з вищою освітою) пишуть: “Дорогий пане Микола!” або й ще гірше – “Дорогий пан Микола!”. Носії русифікації думають по-російському і не відчують потреби кличного відмінка, а він у нашій мові є. Ігнорування кличного відмінка є свідченням неповаги до рідної мови, ознакою невибагливості до свого й чужого мовлення та ознакою низької культури. Коли ж учитель так пише і так говорить у школі, то він свідомо калічить мову наших дітей. Треба ж писати і говорити: “Дорогий пане Миколо!”, “Дорога мамо!”, “Шановна пані Оксано!”. Правильне звертання свідчить про культурний рівень мовця, про його повагу до співрозмовника.

Не забуваймо про те, що в українській мові є характерний кличний відмінок однини жіночого роду (нива -- ниво, Марія -- Маріє) та чоловічого (дуб -- дубе, батько -- батьку, Григорій -- Григорію).

Українська класика, фольклор і живе народне мовлення пильно додержуються норм кличного відмінка, напр.: “Козаче, соколю, візьми ж мене з собою на Вкраїну далеку”.

Привітавшись з учнями, вчителька сказала: “Давайте читати”, замість “читаймо”. Та нічого їй не давайте, -- подумав я. Чужі аналітичні конструкції з дієсловом “давати” засмічують нашу мову. Замість “будьмо”, носії русифікації кажуть “давайте будемо”.

Тут ідеться про властиві нашій мові закличні форми, напр.:

“давайте працювати” замість “працюймо”;
 “давайте заспіваєм” замість “заспіваймо”;
 “давайте кожен починати з себе” замість

“починаймо з себе”.

Українська мова має синтетично утворену (за допомогою флексій -імо, -ім, -мо) закличну форму в першій особі множини. Закличні форми дуже властиві нашій мові, тож нічого нам не треба “давати” і позичати від сусідів нічого не треба.

Деякі знайомі залюбки користуються висловом “на Україні”, “на Україну” тощо.

Ми кажемо: “у Росії”, “в Америці”, “у Франції”, але “на Кавказі”. Треба, отже, писати: “в Україні”, а їхати треба не “на Україну”, а “в Україну”, “до України”. Шануймо себе. У народній творчості і в красному письменстві знаходимо обидві форми: “на Україні” і “в Україні”. Після того, як наша Батьківщина відновила свою незалежність, в офіційному житті запанувала форма “в Україні”. Вислів “на Україні” вказує на провінційне становище країни. Він -- принизливий. Україна -- вільна держава!

В українських газетах і в школах тепер чи не всі “приймають участь”, а треба “брати участь”.

Українці залюбки користуються чужими словами та безкритично переносять їх на український ґрунт, напр. “маркетинг” замість “збут”. Саме таким словом ми користувались поки не вивчили англійської мови.

Думаючи чужою мовою, деякі люди кажуть: “ви повідомте нам” замість по-українському “ви повідомте нас”.

За російським зразком українці часто кажуть: треба “приймати міри (міроприємства)” замість “застосовувати заходи; вживати заходів”.

В Україні досі збереглось російське “казначейство”. А коли ж матимемо українську “державну скарбницю?”

У засобах масової інформації редактори роблять “кінцеве заключення” замість “кінцевий висновок”.

Замість говорити (і писати) “розберемося в цій ділі”, слід писати (і говорити) “розглянемо (обговоримо) цю справу”.

Микола Дупляк

«З майбутньої книги «Мобілізовані серцем»

Олег Шарко: « В нашій країні поняття волонтер отримало дещо іншого забарвлення. Це люди особливого складу. Якщо коротко, то для нас Україна - СПРАВДІ ПОНАД УСЕ!»

Волонтерська громадська організація «Щит Дніпро» яскравий приклад самоорганізації та ініціативи пересічних українців у грізний для Вітчизни час. Лідерський актив, помічники і симпатички цього патріотичного згуртування ніколи не могли спиратися ані на великі гроші, ані на адміністративний ресурс чи особливе ставлення влади. Та незважаючи на це з перших днів війни на Донбасі і по сьогодні «Щит Дніпро» став справді надійним щитом не лише для обласного центру, а для багатьох захисників України. Про волонтерів та волонтерство редактор журналу «Бористен» Фідель Сухоніс веде розмову із засновником та беззмінним керівником організації «Щит Дніпро» Олегом Шарко.

Сухоніс: Волонтер (від лат. „voluntarius” - воля, бажання, від англ. „voluntary” - добровільний, доброволець, йти добровільно) - це особа, яка за власним бажанням допомагає іншим. У багатьох словниках термін „волонтер” часто трактується як „особа, яка добровільно поступила на військову службу”. Нині волонтерство майже не пов'язане із військовою службою. Воно розвивається, орієнтуючись на надання допомоги усім, хто її потребує. Але в Україні справжнє волонтерство виникло якраз через російську агресію. І Ваша волонтерська організація «Щит Дніпро» коли не перша яка виникла в країні. Наскільки мені відомо цьому передували події, котрі ще не були пов'язані безпосередньо з військовими діями....

Шарко:

Так, справді. З самого початку - навесні 2014 року в Дніпрі створювався Штаб Нацзахісту, куди прийшла величезна кількість добровольців, готових захищати Батьківщину. Але все було настільки сумбурно, похапцем, що багато хто не знали куди бігти, за що хапатися. На цьому підґрунті виникла велика кількість неузгодженості з владою - люди прийшли захищати Батьківщину, а в військкоматах їм відмовляли, і відмовляли професіоналам, кадровикам. У самому штабі Нацзахісту людей почали ділитися на сотні, і теж абияк. В одній сотні могло бути до 200 чоловік, в іншій 30-40. Сотники змінювалися мало не кожен місяць. І не дивлячись на таку плутанину і непрофесіоналізм

патріоти все одно організували блок-пости по периметру області, з цілодобовим чергуванням. Нам дісталася лікарня ім.Мечникова. Ось на базі цих людей і виникла наша організація А вже до осені, коли кістяк більш-менш устаткувався, шлак відсіявся ми офіційно зареєструвалися. Зараз у «Щит-Дніпро» люди дуже різних професій - про кожного можна розповісти окремо. Від продавців на ринку до професора університету. Є й ветерани АТО - свого часу пішли добровольцями, відслужили, повернулися назад - тепер волонтери далі. І з кожним днем, як не дивно, все більше і більше людей приходять до нас в організацію. Ми відкриті для всіх - роботи багато. Більш докладно про історію створення «Щит-Дніпро», бойовий шлях майже за три роки та про напрямки нашої роботи можна прочитати на нашій сторінці в Фейсбук та на нашому сайті.

Сухоніс: Вітчизняними та зарубіжними науковцями волонтерство ототожнюється із поняттям „добровільна діяльність”, дослідники тлумачать сутність даного феномена як: благодійність, що здійснюється фізичними особами на засадах неприбуткової діяльності, без заробітної платні, просування по службі, заради добробуту й процвітання спільнот і суспільства загалом. У світовій практиці найголовнішою ознакою волонтерства є те, що волонтер частину свого вільного часу, сил, енергії, знань, досвіду добровільно віддають на служіння загальній справі. У випадку з

волонтерством, котре виникло в Україні через війну на Сході, то я б це назвав вже громадянським сумлінням чи патріотичним обов'язком. Адже невідомо як би склалася ситуація нині в країні аби не масовий волонтерський рух. Наскільки ти поділяєш таке твердження?

Шарко:

Згоден повністю. Це просто історична даність. У людях була така потреба, майдан дав поштовх і вона отримала ґрунт для реалізації. Тим паче такий цільовий. Нічого немає більш мотивуючого для нормальної людини, ніж захистити своїх близьких від біди.

І дуже багато хто прийшов у цю волонтерську діяльність з надання допомоги фронту з інших громадських організацій і благодійних фондів. Вони і раніше не були осторонь від важливих соціальних процесів. Просто додалися нові люди і рух набув більш масовий характер і став краще висвітлюватися в ЗМІ. Ось небагато людей і підтяглися. А потім все пішло як сніжний ком. І цей процес вже не зупинити.

Сухоніс: Волонтерів називають воїнами добра. Вони як ніхто краще знають, чим живе наша армія і якої допомоги потребує. Для них не існує чужих проблем. Вони попри власні справи знаходять час для кожного. Страшні події, що вирують на сході України, викликають тривогу за наших воїнів-захисників. Все більше людей долучається до волонтерського руху, щоб підтримати наших українських хлопців на передовій. Так вони найперше потребують нашої підтримки. Але так само необхідно опікуватися пораненими, родинами та сім'ями загиблих. Все це так само потребує відповідної юридичної основи. Що ти можеш розповісти з цього приводу?

Шарко:

На третій рік війни вже більш-менш встановилося розмежування обов'язків між волонтерською групами і організаціями. Хтось займається волонтерською допомогою конкретно в госпіталях, хтось збирає і відвозить допомогу безпосередньо на передову (і вони точно знають кому і що треба), а є ті, хто займається виключно сім'ями загиблих. На загал сьогодні можна сказати, що ця організаційна складова устаткувалася. Практично не буває накладок як в 2014 році. Що стосується юридичної допомоги, то вже існує досить юридичних груп куди можуть звернутися учасник АТО за допомогою, від приватних юридичних компаній до адміністрації міста і області. Хоча я б не став так вже романтизувати ситуацію яка склалася і ідеалізувати людей. Волонтери теж люди і вони частина нашого суспільства. А в будь-якому суспільстві є і плюси і мінуси. Так і в волонтерському русі

є справжні патріоти, які роблять все заради людей, а є, на жаль, і пройдисвіти, які прийшли нажитися, прикриваючись волонтерською діяльністю. Це сумно, але доводиться це визнати. Тому, люди, будьте уважні ...

Сухоніс: Ритм і спосіб волонтерського життя Олега Шарко дуже зримо й точно передають повідомлення на твої сторінці в Фейсбук. Прочитую бодай одне: «Звертаюся до всіх членів команди: наша робота - це не тільки зібрати щось комусь в певну акцію. Наша робота видється ЩОДНЯ, хоча зараз ми і стали менше про це писати. Нас в цій групі на Facebook вже майже 700 осіб !! Тому, ми були б ДУЖЕ вдячні ВСІМ учасникам групи, замість лайків, за ЩОМІСЯЧНЕ пожертвування на наш рахунок або карти хоча б по 30 грн. від КОЖНОГО - для ЗАГАЛЬНОЇ СПРАВИ, (або хто скільки може), що НАБАГАТО полегшило б наші ЩОДЕННІ робочі завдання. Дякую за репост !!!» То справді як же вдається витримувати ось цю ЩОДЕННУ роботу?

Шарко: Тут потрібно сказати, що волонтери в нашій країні це люди особливого складу. («Скажені» в хорошому сенсі цього слова, як нас називають). Для нас такий режим - це НОРМАЛЬНО. Тільки наші люди можуть з свого робочого офісу зробити волонтерське сховище, в робочий час викроювати години на рішення волонтерських питань, а о четвертій ранку з суботи на неділю виїжджати на передову з черговим вантажем. Або брати для цього день-два за свій рахунок. Плюс, щоденна робота по підготовці самих заходів, яка мало кому видна. Це збір і

сортування необхідних речей (якщо це допомога дітям і сім'ям загинули воїнів), моніторинг потреб військових, збір і виконання їх заявок, підготовка транспорту (потрібно слідкувати за технічним станом, щоб в дорозі не було сюрпризів) і т.д. На все це потрібно і час, і сили. А в звіт потрапляє тільки сам факт - ось ми допомогли ось цим і ось цим, але саме все це з неба ж не падає. Всю підготовчу роботу хтось робить... Так що часу на щоденну роботу йде досить багато.

Сухоніс: Наскільки я знаю у Вашій групі дуже різні люди. Люди, які, можливо, ніколи не зустрілися б або не знайшли б спільної мови в мирному житті. У них дуже різні характери, смаки, звички, довоєнне коло спілкування й соціальний статус. Мабуть, їх усіх об'єднує лише одне: невміння спокійно дивитися на те, що комусь зараз ще гірше, ніж нам. А це, напевно дуже сильне почуття. Перед ним відступають, мені здається, і страх, і втома, і відчай. І все ж таки якими рисами характеру має володіти людина, щоб стати волонтером. Адже робота не з простих, не туристів Донецьком водити, як під час чемпіонату 2012....

Шарко: Повторююсь - в нашій країні поняття волонтер отримало дещо іншого забарвлення. Це люди особливого складу. Якщо коротко, то для нас Україна - ДІЙСНО ПОНАД УСЕ! Цим все пояснюється. А люди зібралися дуже різні, кожен зі своїм характером. З ними не просто. Але всіх об'єднує одне - любов до України і бажання щось змінювати. Тому спільну мову ми знаходимо доволі легко.

Сухоніс: Як вдається подолати розпач. Я певен що періодично доводиться це робити. Бо, напевно, іноді приходиться страшна і справедлива думка: «Усім не допоможеш». І тоді треба доводити самому собі, що в усьому, чим ти займаєшся, є сенс. Що однаково потрібно зробити все можливе....

Шарко: Не знаю що відповісти. В мене такого питання ніколи не виникало. По-перше «допомогти усім» завдання ніколи не стояло. Є конкретний підрозділ, конкретні люди, у них конкретні потреби. Ми їх виконуємо. Інші допомагають іншим. Треті - третім. Все просто. Є завдання - його потрібно виконати. Будь-якою ціною, бо я усвідомлюю, що від цього залежить. Все інше йде на задній план. Інше - вторинне. Усе. Крапка. А розклеюватися будемо після перемоги. Якось так...

Сухоніс: Один знайомий волонтер розповідав мені про те, як люди під час обстрілу вибігали з підвалів, тому що він привіз їм, хто не їв кілька днів, продукти. Так само важко описати атмосферу в бомбосховищах, де люди провели все літо й готуються зимувати. Я вже не кажу про жахи, котрі могли траплятися на передовій. І все ж таке що найбільш було

страшним для тебе заціроки волонтерства?

Шарко: Якщо говорити про емоційні потрясіння, то це кілька моментів. Звичайно перший артобстріл. І страшний - другий. Хоча різні люди сприймають все по різному. Кожен по своєму. Але я не повірю, коли мені скажуть, що під обстрілом не страшно. Сидячи в бліндажі я боявся більш за все, щоб не засипало землею заживо. Ну от у мене така фобія. У багатьох усвідомлення більш сильного страху приходиться вже пізніше. А особливо страшно, коли після всього бачиш тих, кому не пощастило... Боявся цього літа, коли був в Службі Екстреної Евакуації Поранених (ASAP). Вночі везеш бійця з поля бою (добре якщо обстріл вже закінчився), часу в обріз, щоб доставити до госпіталю, швидкість приблизно 120-140 кілометрів на годину. Шляху майже не видно і молиш, щоб армія встигла почути твій виклик і прибрати «їжаки» з дороги, а то влетіти на такій швидкості це бути приреченим. Щоб машину не занесло на повороті ... А ззаду в відсіку хлопці намагаються зберегти бійцеві життя. А я всіх довести живими ... Страшно? Так. Але робиш. Страшно коли розумієш, що снайпер стріляє саме в тебе і йому, вибач, до душі, що ти на машині «Швидкої допомоги» ... Страшно, коли в тебе стріляють в твоєму ж під'їзді. А справу за фактом вже півтора роки не відкривають. І я розумію, що занесли грошей ... Ці вороги ще страшніше, ніж на передовій. Ну це так ... що згадав...

Сухоніс: Волонтерів у нас дуже багато, вони мають бажання допомагати. Але реально у людей закінчилися гроші. І перше, що потрібно для цих людей, які мають бажання допомагати, то це допомога грошова. Тож фандрайзинг, пошук коштів, це конче важлива річ. Інше питання - як це все структурувати, тому що є багато людей, які хочуть допомагати, і є багато волонтерів, які допомагають всім, чим можуть, усім, кому можуть. В результаті, трохи хаотично все це відбувається. Як, на твою думку, тут можна навести лад?

Шарко: Вже навели. Хто хоче допомагати - той допомагає. І далі буде. У нормальних волонтерів в діловодстві повний порядок. Ну може за винятком поточних завдань. Там іноді завдання треба вирішувати швидко. Можуть бачити аврари. Хто не допомагав з самого початку - той вже і не почне. Це не їхня війна. Хто розглядав волонтерство як сходинку в кар'єрі - той вже при владі. Або поцупив грошенят і пропав. Дивіться самі - все видно. Всі зайняли місця, які хто сам собі спочатку визначив.

Сухоніс: На сьогоднішній день існує величезна кількість волонтерських організацій, які займаються здебільшого збором коштів, збором необхідних медичних речей й інших речей для переміщених

осіб і для українських солдатів, які зараз воюють на передовій. Але часто у них недостатньо знань, щоб, наприклад, зробити цей процес найкраще. І було б дуже добре, якби міжнародні гуманітарні фонди могли би, скажімо, надати таку підтримку і допомогу, яка пов'язана з відповідними знаннями. Наприклад, як побудувати логістику, як побудувати комунікацію і координацію між волонтерськими групами. Бо частенько трапляється, що волонтерські групи один одного повторюють, не знаючи, що відбувається у цілому. І як мені здається тут може бути корисна допомога української діаспори. Наскільки я знаю у Вас є такий досвід.... Шарко: Не впевнений, що вони краще знають, що нам треба. Я вважаю, що нам тут на місці краще знати свої потреби. Та й на третій рік робота більш-менш налагодилася.

Співпраця - це звичайно чудово, але після опублікування е-деклараций наших чиновників у Європі і Америці трохи злетіли рожеві окуляри щодо стосовно допомоги. Я думаю дуже скоро вони взагалі переглянуть своє ставлення до України. А мій досвід спілкування з представниками Заходу свідчить про те, що вони або в повній мірі не розуміють, що тут відбувається або розглядають Україну і події в ній як якусь екзотику, такий «гуманітарний туризм», щось на зразок Уганди або Сьєра-Леоне. Їм більш інтересна допомогу голодним або хворим дітям - одяг, їжа, піар, селфі, фото, інтерв'ю на тлі тощо. Де не стріляють. Де безпечно. Але на цьому все. Серйозно ніхто з них не замислюється. Все поверхнево. Їм незатишно залишати свій ситий світ. Вони не хочуть визнавати, що це повноцінна війна зі своїми наслідками. Ось діти - це завжди модно. Наші «селфі-волонтери» цим, до речі, теж страждають. Українська діаспора - це інша справа. Ці люди дійсно переживають за свою історичну Батьківщину. Допомагають. Добре допомагають. Але знову ж таки, повторюся, вони далеко, а ми тут. Вони ненадовго відволіклися від свого розміреного життя, зібрали допомогу, вислали і знову повернулися в свій ситий спокійний світ.

А ми в своєму світі третій рік безвихідних. Єрізниця. Сухоніс: Можна почути думку, що в Україні волонтерами є більшість населення. Втім, за результатами Британського фонду досліджень, наша держава за рівнем благодійності – на 150-му місці. В Україні дуже небагато зареєстрованих благодійних фондів, а з них – чимало не функціонують. Винятком, знову ж таки повторюся, стала волонтерство, котре спрямовано на подолання російської агресії. Але війна неодмінно закінчиться і будемо вірити нашої перемогою. Так що слід зробити аби не втратити цей волонтерський імпульс у країні та спрямувати його на інші добрі справи...

Шарко: Давайте спочатку закінчимо війну. Це в першу чергу. І дай Бог, щоб для цього вистачило лише наших життів, а не наших дітей. А досвід потім можна перенести на інші соціальні сфери. Нажаль у нас їх достатньо. Ідіти-сироти, і інваліди, і пенсіонери, і чорнобильці ... та інше, інше, інше ... Я впевнений, що і після нашої перемоги у цієї війні «Щит-Дніпро» не залишиться осторонь і буде надалі брати активну участь житті нашого суспільства. Як я вже казав – роботи в нас багато. Завжди з вами і з Україною в серці...

“Ексклюзив”

Проміння любові на Різдво

Юні артистки студії TamI Musik під керівництвом неперевершеної співачки Таміли на Різдво порадували дітей-сиріт своєю творчістю під час імпрези "Українське Різдво", котре традиційно зорганізували друзі журналу "Бористен". Душпастирське слово і колядка у виконанні отця УПЦ КП Олександра Сербіна так само прикрасили цю щемливу зустріч. А ще дарунки, посмішки, жарти, веселі розиграші. Між іншим, ще й грузинського та азербайджанського розливу. Бо саме ці національні громади області допомогли нам у проведенні свята. Нехай Добра у світі буде більше!

Водохреща

Те що Україна справді держава де кожен народ почуває себе захищеним може засвідчити співпраця нашого видання з національними громадами Січеславщини. В день найбільшого християнського свята традиційна імпреза «Українське Різдво» в Дніпровському обласному будинку для дітей з вродженими і придбаним була організовано редакцію «Бористена» за участю азербайджанської та грузинської громади нашого краю. А ось на Водохреще редакція завітала до сиротинця разом з представниками вірменської громади та культурного центру «Вардуі». А , між тим, гості вихованців інтернату привітали з усіма січневими святами і вручили дітям подарунки. Шеф – редактор журналу «Бористен» Фідель Сухоніс розповів присутнім про значення українських народних і релігійних традицій в житті кожної людини. З дітьми довірливо і відверто спілкувалися священнослужителі Вірменської апостольської церкви тер Амазасп і УПЦ КП отець Віталій, вчитель недільної школи Кнарік Закарян. А потім був невеликий запальний концерт від танцювального ансамблю вірменського культурного центру «Вардуі».

“Ексклюзив”

Перша картина в 9 місяців, а виставка - у 2 роки

Ця чарівна дівчинка – унікальна українка! У свої 1 рік і 11 місяців Ніка Стрілецька отримала титул «Наймолодша авторка персональної виставки в Україні» і таким чином стала наймолодшим художником нашої країни. Це зафіксували у Національному реєстрі рекордів, а в Музеї українського живопису вже стартувала персональна виставка дівчинки. Свою першу картинку крихітка намалювала у 9 місяців – раніше, ніж почала ходити.

«Її завжди оточували фарби та пензлі, вона була поруч, коли я малювала. Ніка просто повторювала мої рухи сухим пензликом, копіювала. А в 9 місяців вона підповзла до мольберта, взяла дуже великий пензлик і почала сама малювати! Я назвала цю картину «Казкова ніченька», адже там були сині та фіолетові кольори із жовтими фрагментами, ніби зірки. З тих пір вона творить за власним бажанням, я її підтримую і скеровую. Ніка сама підбирає фарби, власноруч змішує кольори на палітрі і наносить на полотно. Іноді щось підправляє рученятами. Спочатку дуже раділа, що вона малює, що ці картини будуть удома — я не думала про виставки та рекорди. Але згодом робіт ставало більше і нас помітили. Яку б професію Ніка не обрала в майбутньому, я завжди буду поруч. Та мені хотілося б, аби вона стала художником», - розповідає мама Ніки, також професійна художниця Тетяна Охріменко. Вона учасниця 80 виставок, з них: 3 міжнародних та 5 персональних. Її роботи є в колекціях 14 музеїв та у приватних зібраннях. У 2011 році Тетяна стала переможницею в номінації «Кращий молодий художник України», а в 2013-му — ввійшла до Золотого фонду нації «Національні лідери України». Також у 2013-му отримала премію Артис у номінації «Митець року». Художниця працює в техніці станкового живопису в таких жанрах, як портрет, пейзаж, натюрморт і сюжетна картина. Вже понад 12 років жінка викладає мистецтво для дітей у художній школі, говорячи, що їй дуже приємно ділитися досвідом, навчати, відкривати талант. Адже, на думку Тетяни, кожна дитина талановита — тільки треба цей талант розгледіти. Тому не дивно, що в такої матері зростає вже знаний український художник.

«Це стиль абстракція, є певна експресія. Мистецтвознавці також визначають як абстракцію, адже зараз у неї немає чітких образів. Навіть проводять паралелі з відомими митцями, але мені трохи незручно так стверджувати, адже вона ще дуже маленька. Вона не боїться людей, спокійно сприймає, коли її фотографують та знімають на відео. Але до кінця ще, звичайно, не розуміє, що це — Рекорд України і почесна нагорода. Вона оцінить усе трішки пізніше, коли підросте. Взагалі, ми досить непублічна родина, і багато в чому стримані — я ніколи не афішую свої досягнення у мистецтві.

Ми не очікували, що буде такий фурор у Дніпрі та Києві. І я не можу сказати, що моя дитина чимось відрізняється — багато малечі малює, просто ми не побоялися показати ці роботи, дати їй можливість реалізуватися. Дитячі витвори потрібно цінувати і знаходити до них підхід», - наголошує мати талановитої дівчинки.

«Фурор, рекорд, ажіотаж» — так назвали відкриття виставки Ніки у Дніпрі. Її роботи дихають життям, сміливістю. Вони яскраві, світлі та неймовірно позитивні. Абстракція не завжди всім зрозуміла, але таку картину хочеться мати у себе у вітальні.

Дарина Сухоніс, фото з особистого архіву родини

«Нашого цвіту по всьому світу»

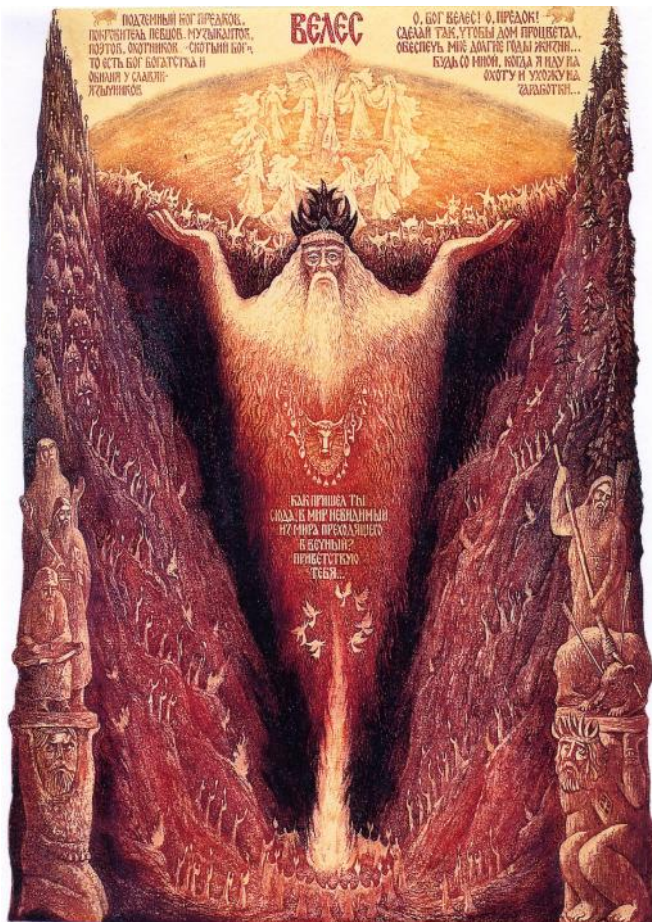
ДАРИК ДЖЕРАРДІ - ПОПУЛЯРИЗАТОР УКРАЇНСЬКИХ МІТІВ

Дарик Джерарді студент американського університету «SouthernNewHampshire» походить із змішаної україно-італійської родини. Між іншим, його мати Наталя так само народжена у США. Але вона змогла разом з дідусем і бабусею хлопця Боголюбом та Світанною Свириденко не лише навчити Дарика українській мові, а й закласти у душу хлопця гордість за свої витоки. Фах в університеті американець з українським корінням опановує найсучасніший. А саме готується стати дизайнером комп'ютерних ігор і здебільшого на історичну тематику. Якимось Дарик разом зі своїми товаришами отримав завдання підготувати роботу, котра б стосувалася мітології. Та ще й презентувати свою роботу не довше, аніж за 8 хвилин. Дарик з успіхом впорався з цим непростим завданням. Мабуть, через те що головною темою своєї праці обрав стародавні українські вірування та міти. До речі, і батьки Дарика, а найбільше бабуся з дідусем є сповідниками Рідної Української Національної Віри. Отож, з духовним життям прадавніх українців Дарик Джерарді знайомий з дитячих років.

Влас. Інформ.

Дарик разом з дідусем рунтатом Боголюбом Свириденко під час священної години. Так сповідники РУНІВІРИ називають свої богослужіння.

И КАУШАСЯ ВОЛОСЬМЪ, СКОТЪНЕМЪ БОГЪМЪ, И УТВЕРДИША МИРЪ

Ілюстрації Дарика Джерарді до його студентської роботи про стародавні міти

Боги Рунвіри і ранньої України

Багато країн звикли вірити у багатьох богів перед християнством, а з плином часу, такі прийшли до християнства. Останнім часом ця ситуація почала змінюватися ще раз і безліч старих традицій, культури і релігії «корегувались» у багатьох країнах. Багато українців, наприклад, почали повертатися до своєї найстарішої конфесії – Рунвіри. Рунвіра або Українська Рідна Віра, була історично первинною релігією України до прийняття християнства. Це релігія, яка ґрунтується на 3 віруваннях: Нав, духовного світу, Яви, в фізичному світі, і Прав, мир між духовним і фізичним світом.

Основними божествами Рунвіри в ранні періоди в Україні були Сварог і його сини Дажбог, бог сонця, Перуна, бога дощу, блискавки і грім, і Велес, бог худоби. У міру того, як родове суспільство перетворилося в більш організований стан, функції божеств розширилася: Дажбог став життєдайним творцем всесвіту, Перун став богом війни і Велес, богом процвітання. Ці боги були прийняті князем Володимиром Великим у якості офіційних богів держави. Але Володимир Великий намагався створити єдину державну релігію, включивши всіх загальних і племінних божеств в його царство в один пантеон. Згідно первинної літописі (за 980 н.е.) Володимир створив ідоли Перуна, Дажбог, Сварога і інших богів пантеону за межами палацу в Берестові. Володимир обрав Перуна, в якості головного бога в цьому пантеоні. Але пантеон Володимирський був недовгим, адже в 988

році християнство стало державною релігією. Незважаючи на вибір Володимира, головним богом Рунвіри є Дажбог, бог сонця. Він також життя дарувальника, а також наглядач інших богів у релігії. Тисячу років тому, Дажбог був одним з багатьох богів політеїстичної віри України-Русі. Перша частина імені "даж" означає давати, в той час як друга частина його імені, "Бог" означає бога. Питання в тому, що зробив Дажбог, що він дав людям? Він давав сонячне світло і життя, адже це джерело усього на землі. Також його називали богом достатку, бо без сонця, життя на землі неможливе. Тому бог сонця був дуже позитивною силою для ранніх людей. Він також став захисником затишку в

оселі, вогню, адже саме вогонь необхідний для виживання в зимовий період і має важливе значення для повсякденного побуту. Проте, вогонь може стати жорстоким і знищити людину і його творіння. Відповідно багато ритуалів були сформовані і були пов'язані з вогнем. Дажбог був богом сонця, тому вважається, що він був «контролером» однієї з чотирьох стихій, які і досі панують на Землі.

Дарик Джерарді,
переклад з англійської
Мирослава Борхес

«Спеціально для «Бористену»

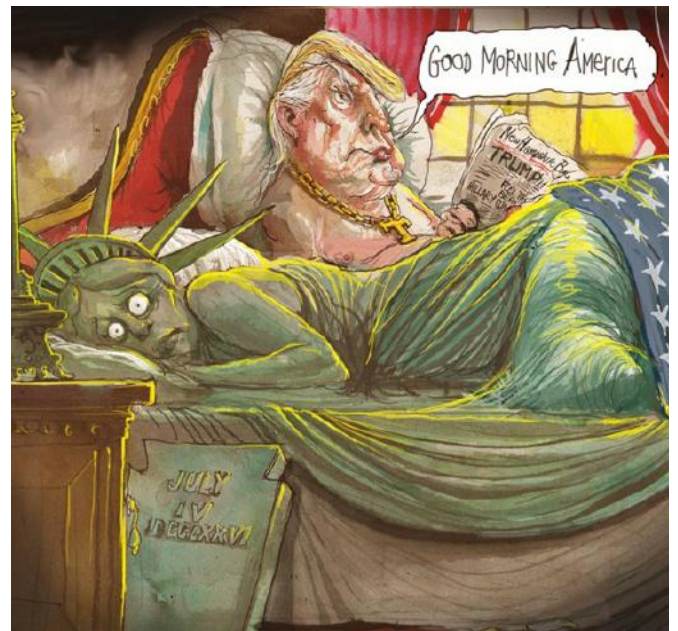
20 СІЧНЯ, ХОЛОДНИЙ ДОЩОВИЙ ДЕНЬ У ВАШІНГТОНІ

Хоч політики намагались, хоч трошки отеплити його, але їм не вдалося. Гостей було менше, як у минулих роках, бо багато зібрались біля групи протестуючих, проти новообраного Президента Трампа. Не менше віяло холодом з його головної промови, в якій він хвальковато наголошував, що я зроблю Америку багатую і сильною. Проте, ні словом не згадав про зовнішню політику, ані про Путіна чи Росію. У передвиборчому процесі, він неодноразово наголошував, що питання Криму, то люди рішили референдумом, а війна на Донбасі, то внутрішня громадянська війна до якої нам не діло. Коротше, він не приховує своїх симпатій до Путіна, чи то його політики, чи може він зобов'язаний Путіну, це скоро виявиться після звіту слідчої комісії. Хоч 21-го січня він особисто поїхав до розвідчої служби, щоб перепросити за його слова сказані у часі передвиборчого процесу, що вони діють, як гестапо. Проте, комісія дальше працює, щоб впевнитись, чи він був у контакті з російською спецслужбою? Насувається питання, будичи таким контроверсійним, чому свідомий електорат зробив такий вибір? Справді ні, бо його опонент Гілярі Клінтон, одержала два мільйони шістсот тисяч більше голосів, але в американській виборчій системі, кінцевий вислід рішають електоральні голоси, тобто представники від кожного Штату. Треба підкреслити, що більшість електорату не вірило в його перемогу, а радше голосували, як протест до інертної демократичної влади. Зрозуміло, що в тому багатьом допомагала і путінська пропаганда, ба бачила нову можливість ослабити Америку.

В міжчасі, його поблажлива політика до Росії, може стати трагічною причиною московського вторгнення не тільки в Україну, а також і в Європу. Чому? Бо до цього часу, Москва тільки респектувала рішучість і силу Америки. Ослаблена Європа, а зараз по виборах і Америка поділена, то ж для Москви,

буде набагато легше досягнути намічені цілі. Питання, яка буде доля України? Незавидна, бо за останні роки вона могла створити власну сильну самооборону, навіть і проти Москви. Та, на жаль, того не сталося. Чому? Бо зараз, то запізно, вся владна вертикаль з гори на долину, просякла п'ятою колоною, якої не розпізнати, бо всі говорять московською а, щоб очистити цей стан то забере роки часу. Крім п'ятої колони, квітуча корупція, напів чужої корумпованої олігархічної влади, яка не була і не є зацікавлена в розбудові й силі держави, ані її покривдженого та терплячого народу.

Інаугурація 45 -го Президента Америки Д. Трампа, яка тривала два дні, буде записана в світовій історії, унікальною. Бо в часі присяги тисячі протестантів кричали - то не наш президент та били вікна і палили авта. 250 було зарештовано та поранено кількох поліціантів. Другий день 21 січня, сотні тисяч жінок, із всіх міст та сіл Америки, прийшли до Вашингтону з протестом проти Трампа. Також в перше буде записано у світовій історії, що в солідарності жіночого протесту, в більшості держав світу, народ масово вийшов на вулиці з підтримкою. Про цю подію ще довго будуть гомоніти політики та світова медія. Треба сподіватись великих глобальних, як політичних так і економічних змін у житті держав і народів. Найбільше цікаве одне питання, яка буде доля українського народу та його держави? Особливо тепер, після обрвання нового правління Америки. Одначе треба вірити в мужність мудрих світових політиків, які уже давно збагнули приховані таємничі путінські пляни і не залишать наш народ на поневолення.

Іван Буртик (США)

«З історії ріднокраю»

ПЛАСТ ЯК ШКОЛА МОЛОДЕЧОГО ГАРТУ

Назва “Пласт” походить від козацького слова “пластувати”. Були козацькі курені на острові Хортиця, що крім військового діла, фізичного та духового гартування також займалися рибальством і полюванням, любили природу. Кубанські козаки гартувалися більше в військовому ділі, щоб могли обороняти Україну від ворожих нападів. Тому організатори “Пласту” взяли цю назву, а не з англійської мови “Скавтінг”. Засади і спосіб виховання було взято з великими змінами з англійського “Скавтінг” та додано національне Українське виховання, бо наша Україна в ті роки була поділена поміж ворожими окупантами. Тому головним виховним засобом було розвинути у членів Пласту фізичну силу тіла з дисципліною розуму при допомозі ігор, любові до природу та до свого Українського Народу.

Організацію “Пласт” започаткував Ю. Гончарів-Гончаренко на Придніпрянщині в Катеринославі в 1909 р. та поширився по більших містах України та в Києві. В західній Україні в 1911 р. у місті Львові першими організаторами були Олександр Тисовський, Петро Франко та Іван Чмола. Пласт розвинувся по інших більших містах: Пермишель, Самбір, а також на Буковині, Закарпатті та на Волині. В програмі “Пласту” було виховувати дітей-новаків від 6 років, юнацтво від 12 р. та старших пластунів від 18 р. до переходу в сеньйорат біля 25 р. Ціль Пласту була приготувати до життя і виховати від раннього віку людину, яка буде любити Бога і Україну, вміти дотримуватися Пластових Законів та шанувати Батьків. У дорослому віці також дотримуватися чесно державних законів України та обороняти свою державу.

Крім того новак/чка, юнак/чка і старший пластун/ка працюють над своїм характером в гурті своїх однолітків при допомозі старших виховників способом різних ігор, змагань, гутірок, співу та виховних таборів. Головною ціллю було виховати людину словною, точною, ощадною, справедливою, правдомовною, дбаючи про красу, готову помагати другому/ій в потребі, вчитися по своїх здібностях, брати участь у громадському житті, любити свою батьківщину Україну та її обороняти. Тому Старші Пластуни були оборонцями і патріотами України під час Визвольних Змагань. Увійшли в лави Січових Стрільців, творили Галицьку Армію, а під час Другої світової війни обороняли Україну від польських нападів на Холмщині, Галичині і Волині. Від німецьких нападів обороняли Волинські села та воювали з комуністичною партизанкою С. Ковпака на Поліссі. Багато пластунів було в лавах Поліської Січі та Української Повстанської Армії. Ті пластуни, що мусіли рятувати своє життя від комуністичної московської влади на заході Європи, жили по таборах для емігрантів в Німеччині, відновили Пласт та багато учнів початкових шкіл і гімназій по таборах належали до всіх трьох груп Пласту. На знімці є Старші Пластуни з табору Берхтесгаден, де провадить дівочий курінь Старших Пластунок та Старших Пластунів з куреня “Гірські Орли” курінний Орел Ярослав Базюк у 1947 р.

Подала колишня пластунка, дружина Ярослава, Вірлиця Любов Василів-Базюк (Торонто, Канада)

Шевченкове слово. Слава Тараса.

Дитинство, юність – з Шевченковим словом. По республіканському радіомовленню постійно: пісні, Шевченкова поезія і драматургія. Вдома: старенький «Кобзар» і портрет Шевченка в шапці і кожусі. Запамятався шкільний вечір з подачі чудового Вчителя Ольги Іванівни Лупир. На стіні у вишитих рушниках – великий портрет Тараса. Восьмикласники – актори в національному вбранні, в образах Катерини, Назара Стодолі... Красива і сумна однокласниця Галя читає шевченкову Катерину. Василь проникливо співає «...Така її доля». Звучить «Реве та стогне Дніпр широкий», Шевченковий «Заповіт»... Рік 1965-й. Студенти Дніпропетровського державного університету дванадцять липневих днів присвятили Кавказу. Кілька мобільних груп завзятих туристів і недосвідчених новачків з рюкзаками виходять на перший сніговий перевал. Дивний контраст: сніг і вічнозелені, тепер з білими квітами, рододендрони. Тільки дівчатам видається по металевій банці згущеного молока для ласування морозивом з кавказьким снігом... Знову гірська стежка веде вниз над урвищем... Маленький привал. У яскравому сонці вдалині видніється величезна ущелина і снігові вершини. Прислухаємося: досвідчені в горах керівники груп, студенти фізтеху неголосно розмовляють про почуте раніше від альпіністів. Про есесівські батальйони з альпійським вишколом «Едельвейс», про радянських захисників вершин і перевалів. На схилах кавказьких вершин серед льоду і снігу альпіністам зустрічались вмерзлі шинелі, рука з вітчизняною гвинтівкою... Від війни віддаляло лише 20 років... Пізніше дізнаюся: саме тоді, у 1965 році дніпропетровські альпіністи підняли і закріпили на кавказькій вершині монумент - погруддя Тараса Григоровича Шевченка, виготовлений із особливого дніпропетровського металу. Вдячні дніпропетровці із закритого на той час від іноземців міста на Дніпрі відзначили українським Символом попередні визначні дати поета і 20-річчя Великої Перемоги. Це – найвищий і світі Тарас, на піку Шевченка у Кабардино-Балкарії, на висоті 4200 метрів над рівнем моря. Дніпро шанував і шанує Поета: монументальна постать серед Дніпра на Монастирському (Комсомольському) острові, пам'ятник молодому Шевченку – в центрі міста... У Києві пам'ятник Кобзарю був споруджений у 1939 році, а перший, з фанери, був відкритий у 1919 році. В усьому світі українському Кобзареві встановлено 1384 пам'ятника. На Україні – 1256. 128 – у 35 країнах світу. У Казахстані – де Шевченко був у засланні, у Росії, зокрема у Санкт-Петербурзі, в Аргентині, Канаді, США, Італії, Грузії... У 1964 році на кошти українців був споруджений пам'ятник молодому Кобзареві

Українець єврейського походження, боєць АТО Ашер Черкаський біля пам'ятника Тарасу Шевченку у Вашингтоні.

у Вашингтоні. Землю для пам'ятника у центрі міста попередньо викупила українська діаспора. Тарасова Слава – Символ Пам'яті українців про рідну землю, шевченкове слово. За підрахунками: 300 сходинок на Тарасову гору у Каневі пройшли близько 11 мільйонів шанувальників із 150 країн. Шевченко – великий співець вільнолюбивого козацтва. У серпні 1843 року поет відвідав острів Хортиця, осередок національно-визвольної боротьби, козацького лицарства, козацької слави. 26 листопада 1844 року він писав у листі до Я.Г. Кухаренка (1798 – 1862р.р., український письменник, служив офіцером у Чорноморському козацькому війську): «Був я торік на Україні – був у Межигорського спаса. І на Хортиці, і скрізь був і плакав: сплюндрувала нашу Україну катової віри німота...» Зболем він говорив про степи, запродані «німоті» (німецьким колоністам), про козацькі могили, які розорювались на Хортиці, про знищення пам'яток запорізької старовини. Хортиця була для Шевченка волею, гордістю, героїкою України. На честь 150-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка і його перебування на Хортиці запорізькі студенти заклали пам'ятний парк.

Лариса Охотник (м. Павлоград)

«На конкурс Івана та Марусі Гнип»

СОБОР НАШИХ ДУШ...

Я нещодавно переїхала жити разом з батьками до Новомосковська. До цього багато чула і навіть щось читала про нього. Але то було якось далеко і абстрактно. А тут – його видно з мого вікна! Я його бачу тепер щодня і його історія та сьогоднішня не може мене не хвилювати. Як виявилось – не дарма, адже його життя було пов'язане з життям моїх предків. Кожного разу, коли проїжджаєш центральними вулицями невеличкого міста на Са-марі – Новомосковськ, неодмінно впаде в око старий-престарий дерев'яний собор. Він розташований поряд із автостанцією і тому оминати його вкрай складно. Навіть не дуже уважного спостерігача чи любителя архітектури відразу приверне увагу незвичайний стиль і розташування бань Собору. І не дарма, бо це єдиний у світі хрестоподібний дев'ятибанний храм, побудований без жодного залізного гвіздка. «Однезбагатствнашого народу, – каже настоятель Свято-Троїцького собору протоієрей Владімір Цешковський, – пам'ятник архітектури, що не має аналогів у Європі в дерев'яному зодстві – це Троїцький Собор в Новомосковську». Сьогодні ЮНЕСКО готується внести вісім найбільш значимих дерев'яних пам'яток архітектури в перелік світового культурного спадку. У цей список увійшов і Свято-Троїцький собор 18 сторіччя в нашому місті. Якщо зануритись трішки у історичні факти, то Троїцький собор – історична пам'ятка у Новомосковську, колишньому запорізькому місті Самарь (Новоселиці), центру Са-марської паланки. Споруджений у 1772 - 1781рр. народним майстром Якимом Погребняком із дерева без жодного залізного цвяха. Конструктивно і композиційно Троїцький собор є винятковим мистецьким твором дерев'яної архітектури України, єдиний збережений в Україні дев'ятидільний храм, належить до 100 найкращих дерев'яних споруд світу. Фундаторами Троїцького собору були старшини (кошовий І. Чепіга, самарський полковник Антін Головатий), козаки-січовики, соборний староста М. Петренко й інші. Новомосковський Троїцький собор являє собою дев'ятикупольний трипрестольний пірамідальний храм білого кольору з зеленими вежами-куполами. Виконаний він у стилі українського бароко. У висоту храм досягає 65 м. Центральний межа освячений в ім'я Святої Трійці: Отця, Сина і Святого Духа, правий престол - на честь святих Петра і Павла, а лівий - на честь святих Василія Великого, Іоанна Златоуста і Григорія Богослова. Собор побудований за старовинною технологією «в лапу», коли брус не виходять за межі

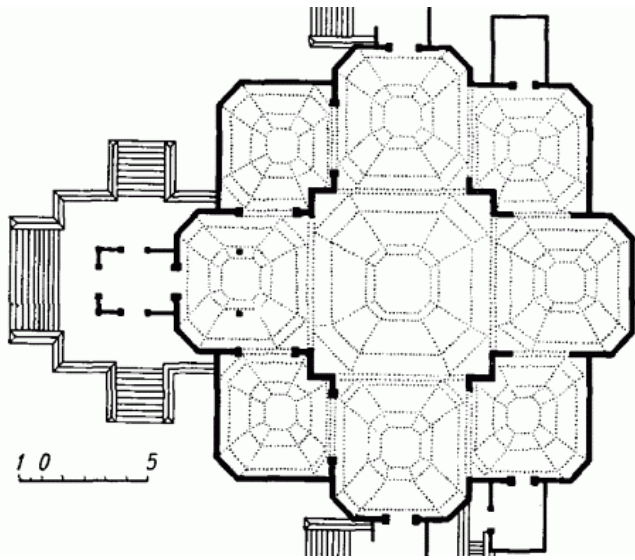

кутів зрубу. Стіни Троїцького собору вигнані з дубових і соснових колод, облицьованих дошками. Вони по наростаючій переходять у дев'ять восьмигранних башт-куполів. Вежі чотирирусні і увінчані хрестами. Однією з особливостей собору є цікава архітектурна деталь. При його огляді знизу можна побачити одночасно тільки вісім купольних веж. З найвищою банею посередині (близько 65 метрів), чотирма дещо нижчими на чотири сторони світу і чотирма ще нижчими між ними. Будівництво собору в Новомосковську (на той час місто називалося Новоселицею) було зумовлено тим, що дерев'яна Новоселицька Свято-Троїцька церква, заснована запорожцями ще в 1740 році, поступово занепада. Крім того, вона вже не могла вміщати всіх парафіян (на початку 70-х років XVIII століття місто розрослося, а також збільшилася кількість козацьких хуторів-зимовий). Тому в 1773 році за ініціативою козачого отамана та полковника Антона Головатого за підтримки козачої громади було прийнято рішення про будівництво нового православного храму на честь козацької держави, Запорізької Січі, «який би нагадував про козацьку волю й непокору» (О. Гончар «Собор»). Для цього з харківського селища Нові Водолаги був запрошений народний зодчий Акім Погребняк. Перед тим, як приступити до роботи, він подав на затвердження козацьким старшинам макет майбутнього собору, сплетений із лози. За легендою саме таким майстер побачив собор уві сні. Церкву збудовано з соснових, а частково й з дубових брусів. Церква була соснова на дубових підвалинах висотою понад 30 сажнів.

Деякі дослідники безпідставно називають його самоуком, хоч це був досвідчений архітектор, що чудово знав і класичне, й народне зодчество. До появи у Новоселиці, як тоді ще називався Новомосковськ, майстер звів не один дерев'яний храм на рідній Сло-божанщині, зокрема, у Мерефі, де народився кошовий отаман Іван Сірко. Погрібняк за-пропонував учасникам ради кілька проектів, але січовикам найбільше припав до душі величний собор із дев'ятьма верхами, увінчаними банями з хрестами. Зводили храм не за кресленнями, а за макетом заввишки аршин із четвертю, який народний умілець виготовив із кураги, її українці ще називають оситнягом. Споруджували собор із вікових дубів, якими тоді було багате узбережжя Самари. Стругані чотиригранні балки скріплювали дубовими тиблями або нагелями, а не залізними цвяхами. І не тому, що негоже у храмі Спасителя, розп'ятого на хресті й прибитого до нього цвяхами, кріпити дерево залізом, а тому, що воно швидко піддається корозії, а через це конструкції слабнуть. Виростаючи, собор усе більше вражав усіх грандіозною монументальністю та вишуканою стрімкістю й легкістю форм. Яким Погрібняк поєднав конструктивний принцип візантійського зодчества із прийомами рельєфного виділення вигадливих і пишних об'ємів, як це впродовж віків практикувалося у нашій народній архітектурі. Цей стиль чомусь називають українським бароко, хоч зароджувався й розвивався він, коли про європейське бароко ще нічого не знали, бо його просто не існувало. Усіляких таємниць і загадок собор таїть у собі чимало. Особливий подив викликають в усіх дев'ять чотирирусних башт. Вони поставлені по три в лінію, разом утворюючи трикутник. Середні башти в рядах вищі за бокові, а головна з них ще вища. Зодчий так урівноважив їх, що вони самі служать опорою одна одній. Ніяких колон чи підпірок башти не мають. Колись дніпропетровський вчений, письменник і художник Віталій Стар-ченко писав: «Гармонійне сходження верхів собору в небесний простір підкреслюється зваженою динамікою форм кожної ступені верхів, трактованих у стилі козацького бароко... Це створює безподібний ефект патетичної ритміки, яка асоціюється із упевненими мажорними ритмами козацького маршу... Можливо, саме ця асоціація є головним секретом, таємницею магічного впливу...» А далі йшлося про те, що не менш хвилюючою таємницею є геніальне моделювання замкненого простору, що охоплює людину в інтер'єрі храму. Світлі площини стін, які у стрімкому злеті перетинаються, створюють атмосферу величного спокою та умиротвореності, божественного відсторонення від мирської марноти... Зсередини храм здається більшим і вищим, ніж насправді, бо має в інтер'єрі лише чотири опори. Духовному піднесенню відвідувачів сприяє відкритий аж до верхівки пірамідальний простір

центральної бані, спрямовуючи дух і молитви парафіян угору, до неба. Містично-загадковим є й те, як Якову Погрібнякові вдалося при незначній кількості віконних отворів спрямувати потоки денного світла таким чином, щоби досягнути рівномірного м'якого освітлення усього собору. Секрети й загадки Троїцького собору вже здавна бентежать увагу вчених, архітекторів, митців. У 70-х роках XIX століття історик Г. Надхін писав: «Новомосковський собор - проста теслярська робота, достоїнство її у незвичайній вишуканості обрисів і в сміливій до дерзновення постановці. Український зодчий не придав своєму храму ніяких зовнішніх прикрас, та його величний монументальний дев'ятикупольний силует посперечається красою малюнка з багатьма знаменитими храмами». Це особливо відчують майстри пензля, яких приваблює собор як одна з найвизначніших архітектурних перлин світу. Знав справжню ціну художнього витвору наших пращурів і О. Гончар, який уклав у уста головного героя такі слова: «У цьому творінні поєдналося все, гармонійно злилось, і виникла велика, вічна поезія. В отому гроні соборних бань живе горда, нев'януча душа цього степу. Живе його задумання, дух народу, його естетичний ідеал... Нас не буде, а дев'ятиглав цей стоятиме, повинен стояти!.. такий витвір належить не тобі, не мені, точніше, не тільки нам. І не тільки нації, яка його створила. Він належить всім людям планети!..» За рік закінчення будівництва церкви Надхін приймає 1778, бо в січні 1779 р. майстру Якому Погрібнякові було видано «Атестат». Надхін так оцінює пам'ятку: «Достоїнство ее - в необыкновенном изяществе общих очертаний и в смелой до дерзости постановке. Надо взглянуть на эту церковь днем, едучи по харьковской дороге из Конграда, откуда в первый раз открывается самарская долина. Это издали что-то поражающее. Надо посмотреть на нее в ясный летний вечер с берега Самари, когда нельзя распознать, из какого материала

она построена; тогда представится на горе в розовом отблеске потухающей зари величественный монументальный силуэт ее, который поспорит красотой рисунка со многими..." Стару Свято-Троїцьку церкву в Новоселиці розібрали, і деякі її елементи (наприклад, голонний престол) перенесли до нового храму. Зведення Троїцького собору здійснювалося протягом трьох років - із 1775 року по 1778 рік. Було задумано будувати дім Господній без єдиного залізного цвяха, щоб не кощунствувати (адже син Божий, Ісус Христос, був розіп'ятий на дерев'яному хресті і прибитий залізними цвяхами). Все, що стосувалося питань православної віри і церкви, для запорізьких козаків було свято. Освячення місця під закладку козацького храму відбулося 2 червня 1775 року. Не зважаючи на те, що Запорізька Січ була скасована імператрицею Катериною II 14 серпня 1775 року, будівництво церкви не було зупинено. Новий Свято-Троїцький собор у Ново-селиці з центральним престолом освятили 13 травня 1778 року. Два бокових престоли були виготовлені і освячені в цьому ж році - лівий у серпні, а правий у вересні. У 1888 році Новомосковський Троїцький собор реконструювався. Наприкінці XIX століття на його території була зведена дерев'яна дзвіниця з гранованим куполом. Вона триярусна і виконана в тому ж стилі, що і сам храм. Останній ярус дзвіниці прикрашає годинник.

За всю свою історію існування Троїцький собор у Новомосковську неодноразово піддавався нападкам і спробам знищення. Вперше це сталося по закінченні 100 років після його відкриття. Замість реконструкції дерев'яний храм хотіли розібрати, а на його місці звести новий із каменю. Друга спроба знищити Троїцький собор була здійснена в 30-ті роки XX століття, за часи репресій. На щастя, собор не був зруйнований. У роки Великої Вітчизняної війни православна святиня була замінована німцями. У 60-х роках XX століття розгорілася нова війна за Троїцький собор у Новомосковську, коли радянська влада знову спробували знищити старовинний

козацький храм, втілення непереможності духу українського народу. На захист собору піднялася громадськість. Собор вистояв і відвоював своє право на існування. І сьогодні тішить око не тільки парафіян, але й туристів. Троїцький собор 1830 року було відремонтовано. У 1887-1888 роках — перескладено «по старому зразку», але з деякими змінами майстром реставратором Олексієм Пахучим. Після реконструкції побудовано дзвіницю Свято-Троїцького собору. Документи свідчать, що собор було перекладено за «старим зразком». Насправді ж собор при цьому було суттєво змінено. Старое дерево виявилось майже зовсім зогнилим, і запланована заміна окремих колод в реальності перетворилася на побудову наново, з нового лісу. При цьому не було збережено первісний нахил всередину, спотворено форму бань та арок прорізів, вертикальне шалювання змінено на горизонтальне. На мідній дошці 1883 р., знайденій під час реставраційних робіт під підлогою, - гравіровка: "Основался впервые 1775-го года". Дослідники історії української архітектури не раз звертали увагу на певну спільність загальної композиції кам'яних та дерев'яних храмів XVII-XVIII ст. з храмами південних давньоруських земель. Пірамідальність загальної композиції - силуета споруди, вертикально-центрична система - це основні характерні риси Софії Київської, надбрамної церкви всіх святих у Лаврі і дерев'яної церкви у Новомосковську. Різні епохи, різні матеріали і різні стилістичні характеристики, а загальна структура - єдина. Коли така спільність давньоруських прийомів відчувається в українській архітектурі пізніших століть, то можна гадати про існування такого ж монументально-декоративного мистецтва в давньоруських дерев'яних храмах, як в кам'яних давньоруських храмах та українських дерев'яних храмах XVI-XVII ст. У церквах Слобідської України з розвинутими верхами восьмикутні підбанники самі по собі високі й значно більші у висоту за бані. Крім того, бані мають криволінійні профілі без явно вираженого ковніра. В цьому відношенні вони схожі на високі ступінчасті споруди в стилі класицизму. Дерев'яні церкви з такими верхами будували на Слобожанщині в другій половині XVIII ст., навіть на рубежі XVI-II-XIX ст., коли в монументальній архітектурі панував стиль класицизму. Спорідненість верхів церков будовам класицизму виявлялась не лише в загальних пропорціях, а й у самих формах бань. Це свідчить про те, що народні майстри активно засвоювали те нове, що виникало в монументальному будівництві. Найбільшою дерев'яною будовою XVIII ст. - заввишки близько 65 м, що має своєрідну просторову композицію з дев'ятьма банями, є Троїцький собор у Новомосковську. Спорудив його в 1773-1779 рр. народний

майстер Яким Погребняк з Нової Водолаги,

який, за переказами, перед тим, як будувати церкву, зробив модель з ситняку. Будівля схожа на дев'ятикамерні кам'яні церкви XVI-II ст. типу церкви у Сорочинцях. Це єдиний в українському дерев'яному будівництві приклад дев'ятикамерної церкви з дев'ятьма банями. В 1888р. Новомосковську церкву було перебудовано, як свідчать документи, "по старому образцу" за планом архітектора Харманського. Насправді ж церкву перебудували не за старим зразком, а з помітними змінами. В арсеналі творчих засобів теслярів були окремі секрети і хитрощі, пов'язані в більшості з оптичними ілюзіями, які надавали будинкові особливої виразності, краси, і в даному випадку архітектор з цим не рахувався. Модернізація негативно відбилася на архітектурі будови, її плані й пропорціях. Собор в романі Олесь Гончара. У радянські часи собор використовували як склад. Але, не дивлячись на штучне забуття, саме Свято-Троїцький храм став прообразом того самого «собору» в резонансному романі видатного українського письменника О. Гончара, написаному у 1963-1967 рр. Одним із негативних явищ резонансу твору став реальний опис ставлення тодішньої влади до цієї духовної пам'ятки українського народу. «Все відійшло, зостався лише оцей довершений архітектурний витвір, оця симфонія пластики... Ох, важко буде встояти собору!.. А нащадки ж прийдуть, спитають колись: ану, якими ви були? Що збудували? Що зруйнували? Чим ваш дух трепетав?» (Олесь Гончар). «Собор» — роман-застереження, став одним із найвідоміших і найвизначніших творів Олесь Гончара. Протягом майже 20 років замовчувався прорадянською літературною критикою, що трактувала «Собор» як творчу невдачу, порівнюючи його із іншими творами письменника, зокрема «Прапорносці», «Людина і зброя», «Злата Прага». За свій твір автор, до речі, академік Академії

Наук України (1978) і – посмертно – Герой України (2005 рік), немало переніс страждань у той час атеїстів. Якимось, відповідаючи на питання, а що ж спонукало Вас на написання цього роману, письменник відповів: «Хотілося сказати слово на захист того, що було виплекане творчим генієм народу. Було бажання також сказати і про такі негативні явища, як пустодзвонство, кар'єризм, нехтування народною мораллю». Олесь Гончар працював над романом протягом чотирьох років: 1963-1967. У романі обмежена кількість осіб, зображені події не є винятковими. У творі зображено життєві будні робітничого селища над Дніпром — Зачіплянки, яка і є головним об'єктом зображення, а також Єльчине, село Вовчуги, мальовниче Скарбне, береги Дніпра, заводи у великому місті. Обмежені також часові рамки подій: вони відбуваються протягом одного літа. Роман також містить багато відступів-розповідей про духовні й моральні цінності, про історичну долю пам'яток культури, які у творі гордо репрезентує збудований у 17 столітті козаками-запорожцями храм. Дуже дивно, як цей роман «вижив» у ті часи і дуже добре, що зараз він є доступним для будь-якого читача. Історія моєї родини. Але мало хто знає, що працюючи над цим твором, для того, щоб в його основу покласти якомога більше реальних подій, Олесь Гончар подорожував по селах Дніпропетровщини та збирав інформацію про Новомосковський собор. Його цікавили тодішній уклад селян і містян, свята, звичаї, життєві перемоги та невдачі, врешті-решт, побут. Якимось теплим літнім днем 1964 року Олесь Гончар завітав у село Троїцьке Павлоградського району до мого прадіда Олександра Антоновича Костенка... А справа в тому, що мій дідусь все своє доросле життя збирав дані про українське селянство та, зокрема, велику увагу приділяв козацтву. Поряд з цим, знаходив і зберігав стародавні українські реліквії і, особливо, книги. Так, у мого діда з'явилася бібліотека, яка постійно поповнювалася. В його особистій бібліотеці, яка збереглася і зараз, зібрано понад 2000 книг, у т.ч. і 19-го століття. Серед них є навіть стародавній Кобзар. Про це і стало відомо О. Гончару, який запозичив немало цікавих архівних даних та персональних спогадів і записів прадіда. Як виявилось, мій прадід був також неординарною і відомою особистістю в нашій області. Він пройшов Другу світову війну. На фронт пішов у 17 років і дійшов до самого Берліну, приймав участь у штурмі Рейхстагу. У той же час, зазнав поранення, полон, втечу з нього. Все своє свідоме життя був палким прихильником української культури, зокрема, вивчав історію козацтва. Історично бачив місце селян села Троїцьке у формуванні та житті українського козацтва

На спогади про Голодомор 1932-33 рр. та втрати селян у Другій світовій війні посилався також письменник Валентин Чемерис. Прямо про це неможна було тоді писати, тож ви-кладали факти завуальовано. Прадід намагався знайти причини руйнації Січі. А у жовтні 1989 року відтворив у селі козацький рух, попри заборону тогочасної влади. Олесь Гончар саме тоді шукав таких людей, які мають відомості про козацтво. У творі йому дуже потрібні були факти та документи про козаків. І мій прадід йому допоміг. Як пам'ятає мій дідусь (тоді він був ще маленький, але звісно ця історія часто повторюва-лася, у колах гостей та друзів), письменник та його батько просиділи в бібліотеці майже увесь день, знайшли багато корисних та цікавих відомостей. У селі це була велика подія. Але письменник не затримався, і поїхав далі, знайшовши інформацію. На згадку про зустріч письменник подарував уже видану в той час книгу «Людина і зброя». Зараз у нашій родині це реліквія, яку ми зберігаємо. А історією пишаємося. Важке сьогодніня Собору. Коли у другій половині XVIII ст. за наказом Катерини II російське військо підступно зруйнувало Запорізьку Січ, легендарне козацтво задумало лишити по собі світлу пам'ятку. І нею став прекрасний собор у Новомосковську. Образ собору у творі став яскравим метафоричним символом, свідком історії народу, зразком мистецької вправності зодчих-будівників. Він "ще повен далекою музикою, гримить обвалом літургій, перелунює православними месами, піснеспівами, шепоче жагою спокут, він ще повен гріхами, в яких тут кая-лись, і сповідями, і сльозами, і екстазом людських поривів, надій...". Тепер у соборі просто склад комбікорму. Стоїть "облуплений собор". Спрямований у небосилует собору видно здалеку. Герої роману, повертаючись до рідних країв, першими помічають цей витвір козацького зодчества: "Зуміли ж так поставити!"

Якусь невидиму магічну силу-відчувають у соборі і Баглай-студент, і Вірунька, і козацький професор Яворницький. Ось над цим реал-но існуючим символом безсмертя народу нависла загроза знищення. Ставлення до собору є виміром людських чеснот і духовності.... Рятуйте нашу національну святиню!!! Цей заклик уже не перший рік лунає у засобах масової інформації Новомосковська та Дніпра. Велику добірку матеріалів про збереження Троїцького собору свого часу зіб-рала директор Новомосковського краєзнавчого музею імені Петра Калнишевського Надія Тубольцева і направила керівництву міськради. Влада Новомосковська висловила бажання рятувати собор, тут відкрито банківсь-кий рахунок для збирання коштів. Тож важкий адміністративний віз таки зрушив із мерт-вої точки. А тим часом місцеві історики, краєзнавці, активісти товариства охорони пам'яток історії й культури, діячі культури та публіцисти висловлюють безліч конкретних пропо-зицій відносно того, що і як слід зробити. Розглянемо найбільш аргументовані з них. Чи-мало людей дотримуються думки, що необхідно в першу чергу здійснити всебічну переви-рку стану дерев'яного зрубу собору, залучивши до цього найавторитетніших фахівців кра-їни. Потім на основі результатів досліджень розробити проект повторної перебудови пам'ятника. З цим важко не погодитися, але... З гіркого досвіду ми всі знаємо, що такі дослі-дження й розробка документації, необхідної для реставрації, у нас тривають роками. Чи витримає ще й таке випробування собор? Люди з тривогою повідомляють, що його бані все більше хиляться. А якось настоятель собору отець Володимир у репортажі на телека-налі

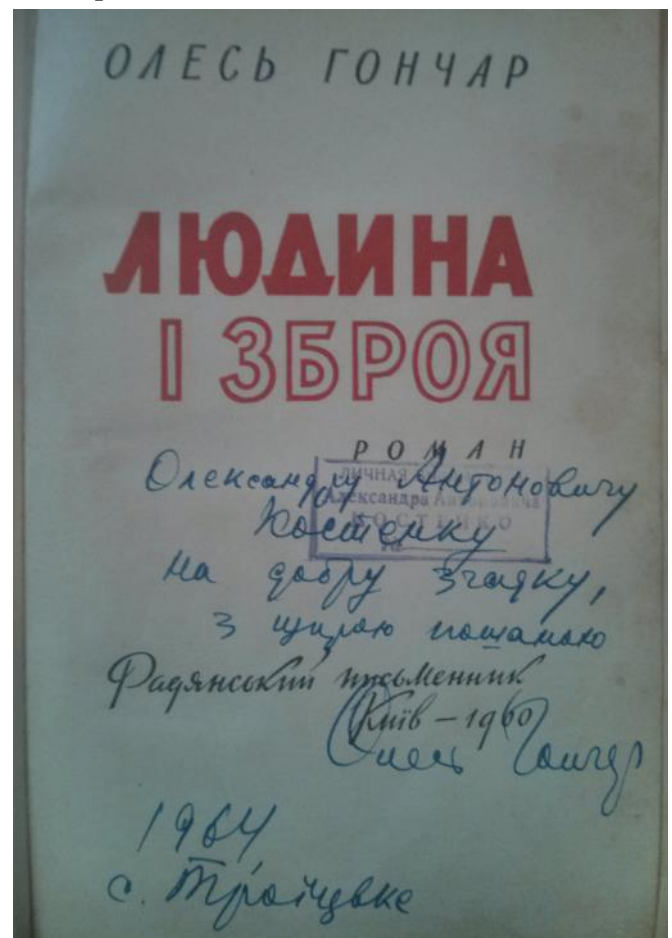
«Інтер» сповістив, що собор швидко осідає, його вінцева частина буквально валиться, споруда вже має нахил у 20 градусів! Нахилилася й знаходиться під загрозою обвалення й дзвіниця, споруджена у 1887 році. Не треба бути інженером чи зодчим, щоб зрозуміти, що будь-яке зволікання з порятунком святині може обернутися непоправною бідою. Тож не випадково, що автори усіх пропозицій сходяться на думці, що собор необхідно якомога скоріше розкотити і скласти з нової деревини, як це було зроблено 120 років тому.

Мій прадід **Олександр Антонович Костенко**

Слушною є і пропозиція, що за порятунком слід звертатися не до реставраційних майстерень та всіляких новоспечених фірм, які більше дбають не про справу, а про матеріальний зиск, а до майстрів дерев'яного сакрального зодчества, які ще не перевелися на Львівщині та Закарпатті. Там збереглися і сумлінні будівельники церков, що й донині прикрашають тисячі гірських сіл. Більшість учасників цієї творчої дискусії не досить високої думки про російську сосну як будівельний матеріал для відновлення собору. Проти українського дуба заперечень немає, але кажуть, що і йому можна знайти у Карпатах заміну. Венеціанські дожі будували свої палаци на палях із ялиці, які впродовж століть можуть стояти у воді й не гнити. Возили ж свого часу італійці ялицю із наших країв. Ще одна дуже слухна пропозиція. У 30-і роки минулого століття борці з так званим «мракобіссям» знищили чи не найкращий в Україні іконостас, що прикрашав собор. Козаки не пошкодували коштів петриківським різьбярям, які два століття тому виготовили для храму ажурне дерев'яне мереживо із квіткового орнаменту. Такі майстри й нині працюють у Петриківці, а їхні дивовижні витвори прикрашають храми багатьох європейських

міст. Тож дуже бажано, аби оновлений собор замінив свій кустарно виготовлений іконостас на справжній художній шедевр. Троїцький собор, який був освячений 26 (13) травня 1778 року єпископом Катеринославської єпархії Євгенієм, у рік свого 230-ліття має відродитися й знову постати перед світом в усій своїй величі й красі. Заклик про його порятунок мають почути сучасні козаки, шанувальники нашої минушини, національних традицій, віруючі різних конфесій, усі українці. Хочеться вірити, що до благородної справи порятунку української святині долучаться представники усіх гілок нашої демократичної і національно свідомої влади.

Нині собор чекає на свого Дмитра Яворницького, на свого Олеса Гончара та героя його роману студента Миколу Баглая, він із надією дивиться в душу кожного з нас. Йому потрібні не гроші, не руки майстрових, а наше усвідомлення виняткової історичної місії собору для нашого народу і всього людства, яке мали його козаки-будівники й патріотизахисники. Врятувати сьогодні Троїцький собор - то для нас скласти іспит на високу духовність. Тож хай знову набатно звучать слова Олеса Гончара: «Собори душ своїх бережіть, друзі! Собори душ!...»

Поліна Деркач
Учениця 9-в класу колегіуму № 11,
м. Новомосковськ

“Спеціально для Бористену”

Змова двох імператорів і "гібридна війна" проти Швеції

Зараз стало вкрай модним порівнювати сучасну московську агресію проти України із ще недавніми війнами на постсовєцькому просторі чи з трагічними подіями на Балканському півострові у 1990-х рр. Проте ці порівняння є вельми умовними і потребують якісної історичної корекції. З рештою, для більш красномовнішого слівця варто поглянути глибше в історію, років так 200 тому, коли на початку XIX ст. у Європі вирували не менш цікаві події ніж зараз, а саме наполеонівські війни, що розпочинались визвольним шляхом революційного запалу молоді модерної нації, а закінчилось гібридними війнами за переділ існуючих державних кордонів. Як відомо, французький імператор Наполеон I Бонапарт вів завойовницькі походи у різних державах Європи, Азії та Африки від листопада 1799 р. до червня 1815 р. Це сталося якраз у той час, коли стара монархічна Європа перебувала в повній дезорганізації: уряди Великої Британії, Пруссії, Австрії, Данії, Швеції та Іспанії були абсолютно нездатні до спільних дій і готові були заради приватних вигод зраджувати спільну справу – антифранцузьку коаліцію. Варто зауважити, що прихід до влади у Франції Наполеона I Бонапарта дав поштовх масштабним державним змінам на всьому європейському континенті. Французький імператор, розуміючи, що свої сили слід підготувати для загарбання Центральної Європи, прагнув підштовхнути імперську Росію до війни зі Швецією, яка відмовлялась приєднатися до континентальної блокади Великої Британії, тому акцентував увагу Олександра I саме на питаннях безпеки Санкт-Петербурга. Спочатку Росія і Швеція були союзниками у III-й антифранцузькій коаліції, але кампанія 1805 р. невдало завершилася для усіх союзників: у листопаді 1805 р. об'єднані російсько-австрійські війська були розбиті під Аустерліцем, а шведські війська були змушені відступити після невдалого наступу в Померанії. Війна країн IV-ї антифранцузької коаліції із Францією у 1806 р. закінчилася так само, як і війни попередніх антифранцузьких спілок – а саме нічим. У цих умовах французький імператор запропонував російському колезі допомогти вирішити територіальні проблеми зі Швецією. Під час переговорів у Тільзіті в червні 1807 р. Наполеон I Бонапарт зауважив, що столиця Російської імперії занадто близько знаходиться до шведського кордону, а петербурзькі красуні не повинні більше чути зі своїх будинків грім шведських гармат. Згідно із договором, що був підписаний в Тільзіті, імперська Росія брала на себе обов'язок тиснути на Швецію із метою змусити її приєднатися до континентальної

блокади Великої Британії аж до розв'язання військового конфлікту з відторгненням території Фінляндії за ухилення від блокади. Зовнішня політика Швеції на той час прийняла новий напрямок після того, як на подив підданих, під час загострення міжнародної кризи король Густав IV Адольф, починаючи з літа 1803 р., цілий рік провів у свого тестя в Бадені. Там спілкування з французькими політичними емігрантами та роялістами виробило у шведського короля загострене почуття ненависті по відношенню до післяреволюційних урядів, і особливо до самозваного імператора-корсиканця. Крім того, якийсь німецький містик переконав короля Швеції в тому, що Наполеон I Бонапарт – антихрист, про якого йдеться в біблійному “Одкровенні від Івана”, що й стало підставою для справжнього “хрестового походу” проти наполеонівської Франції. Вступивши в III-тю антифранцузьку коаліцію, Швеція, поряд із Росією та Великою Британією, встала в опозицію по відношенню до Франції. Під час війни в Померанії король Густав IV Адольф зазнав невдачі як полководець, адже уявив себе командувачем одразу кількох армій (російськими, британськими, австрійськими та пруськими військами), якими він мав намір розгромити Наполеона I Бонапарта і французьку революцію, та повернути Бурбонів на трон. Сам Густав IV Адольф одягався в уніформу свого кумира Карла XII, збривав вуса, зачісував волосся і обіцяв особисто пустити кулю в лоб корсиканському самозванцю. Шведських військових ці витівки на полі бою не переконали. У той час, коли правителі інших країн прагнули до створення дієвих військових коаліцій проти Наполеона I Бонапарта, король Швеції зводив всю співпрацю нанівець своїми вигадками та театральними

перевдяганням, а все більша кількість людей вважала його душевнохворим. В результаті таких театральних витівок в серпні 1807 р. колишня шведська провінція в Німеччині – Померанія – була захоплена Францією. Після укладення Тільзітського договору, Росія запропонувала Швеції посередництво для примирення із Францією, але позитивної відповіді від Стокгольма не отримала. У підсумку, в лютому 1808 р. Росія, з одного боку дотримуючись угоди із Францією, а з іншого – зважаючи на давно назрілі потреби зміцнити безпеку своєї столиці, вторглася в шведські володіння у південно-східній Фінляндії. Незважаючи на те, що війну не було офіційно оголошено, російські війська перетнули кордон і почали наступ на столицю Фінляндії – місто Обу (нині Турку). Після того, як шведське військо відступило на північ та захід, росіяни змогли без вагань та спротиву зайняти міста Центральної та Південної Фінляндії. На початку березня 1808 р. без бою росіяни заволоділи тодішньою містом Обу. І лише за тиждень після цієї події, коли майже вся Фінляндія була окупована, у Санкт-Петербурзі опублікували декларацію Олександра I про офіційне оголошення Швеції війни та приєднання до Росії фінляндських земель. На початковому етапі війни російські війська діяли дуже енергійно, наступ армії Російської імперії був шаленим і неочікуваним для шведів. Однак, невдоволені активними військовими діями росіян на своїй землі та слабкістю шведської армії, на захист вітчизни піднялись самі фінляндці. Своїми партизанськими діями під керівництвом окремих шведських офіцерів народжених у Фінляндії, вони почали завдавати російській армії значної шкоди у запіллі – у місцях стратегічно важливих перетинів шляхів сполучень. Найбільшими були повстання на Аландських островах, у південній частині провінції Естерботенн та у північній Карелії. Фінляндські селяни грабували військові обози, вбивали російських жовнірів, а коней віддавали спроможним тримати вогнепальну зброю у руках. У Фінляндії здавна, особливо в селянському середовищі, вважали росіян ворогами, з якими треба було боротися не на життя, а на смерть. Дії чиновників, які намагалися перешкодити народним повстанням, жорстко засуджувалися. Ненависницьке і зневажливе ставлення до росіян залишилося в спадок від загарбницьких війн, які вела Росія у Фінляндії з часів Великої Північної війни (1700-1721 рр.). Розуміючи, що довго така війна на 2 фронти (проти шведської регулярної армії та фінляндських партизанів) тривати не може Олександр I пішов на мирне залагодження конфлікту, який сам і розв'язав. У вересні 1809 р. у місті Фрідріксгам (нині Гаміна) між Росією та Швецією було підписано мирну угоду, яка

завершила останню російсько-шведську війну 1808-1809 рр. Для Швеції мирний договір підписаний у Фрідріксгамі означав великі територіальні втрати – вся Фінляндія разом з Аландськими островами відтепер ставали частиною Російської імперії. Як зазначав наближений до династії Романових граф Олександр Анненський, «...миръ 1809 года устранилъ неудобство, бывшее следствиемъ близости шведскихъ границъ у воротъ нашей столицы...». З цього моменту Фінляндія стала основою системи безпеки Санкт-Петербурга і Північного-Заходу царської Росії. Зі стратегічної точки зору захоплення Росією у Швеції земель Фінляндії стало видатним успіхом політики царизму. Санкт-Петербург як столиця країни на початку 1808 р. знаходився поряд із кордоном, а вже наприкінці 1809 р. – далеко від міждержавної межі, в майже повній безпеці. Щоправда, цілковито скористатися цим успіхом росіянам так і не вдалося. Більше того, Фінляндія, яка зберегла майже повну внутрішню автономію і ще не встигла зазнати русифікації, яка сюди прийде лише через 90 років, стала серйозним головним боєм для керівництва країни у подальшому. У сусідній країні, де так пафосно полюбують святкувати незграбні тріумфи у військових конфліктах різних масштабів, щороку стає непомітною “перемога російської зброї” в останній російсько-шведській війні. Для мешканців найбільшої країни світу ця війна не принесла таких визначних перемог як скажімо Сталінград чи Севастополь, навпаки, ця війна народилася у кулуарах змови двох імператорів, тому їй не має місця серед інших “героїчних” конфліктів в пантеоні Кремля.

© Денис Ковальов

Святослав Караванський 1920-2016

21 листопада 2016 р. Святослав Караванський розіслав електронною поштою до своїх друзів “ВІДКРИТИЙ ЛИСТ ДО ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ” у якому він написав: Обставини критичні. Треба рятувати Україну! Силкові методи в державі можуть привести до громадянської війни. Треба заспокоїти Україну і вдарити по планах Москви. І це у Ваших руках! Це Ваш святий обов’язок! За цими словами слідкують конкретні пропозиції, щодо законодавства та закінчує свій лист Караванський такими словами: Подумайте над цією пропозицією, пане Президенте! Ваш план про оголошення Воєнного чи Надзвичайного стану в державі або який інший план силової розв’язки протистояння може скінчитися непередбаченим наслідком. У нинішніх обставинах треба вдаватися до винахідливих кроків. Розуму перше слово! День пізніше Караванський опинився у шпиталю у місті Балтимор. Наводжу ці уривки з листа не для підтримки самої пропозиції автора, але щоби вказати наскільки цікавився і розумівся у політичних процесах в Україні тоді майже 96 літній і доволі хворий чоловік. А розумів і цікавився Святослав Караванський бо фокусом його цілого життя була Україна. Святослав Караванський родився 24 грудня 1920 року в Одесі. Студював передусім мови, свою рідну і чужі. Ідеологічно був він націоналістом, членом у гуртку членів Організації Українських Націоналістів. Його псевдо “Бальзак”. У 1945 році військовий трибунал Одеського округу засудив Караванського до 25 років позбавлення волі. Так почалася тюремна мандрівка Караванського. Всього разом відбув Караванський понад 30 років ув’язнення. Караванський в багатьох таборах— будував залізницю на р. Печорі, рубав ліс коло Магадану, добував золото на Колімі, будував магістраль Тайшет—Лена, шив одяг у Мордовії. Завдяки амністії його звільнили у 1960 році, але знов заарештували у 1965 році за захист української мови у шкільництві, хоч назвали це просто скасуванням попередньої амністії. Другий термін мав скінчитися за 8 років але йому добавили ще п’ять. Караванський не був добрим в’язнем, він голодував як знак протесту, він брав свідчення у других в’язнів про радянські злочини. Зрештою ця натура непокореного в’язня мабуть залишилася з Караванським до кінця життя. Правда з смертю Сталіна в таборах стало трохи легше. В’язень Караванський пірнув в літературну працю й багато написав— віршів, віршованих казок, п’єс, робив переклади. Деякі з його творів навіть публікували в центральних виданнях («Літературна Україна»). 1954 року розпочав велику роботу над словником українських рим. Після першого ув’язнення Караванський

повернувся в Одесу, працював механіком ремонту обчислювальних машин, перекладачем у редакції обласної газети «Чорноморська комуна», позаштатним кореспондентом журналу «Україна», та виїздив на заробітки до республіки Комі. Закінчив працю над “Словником рим української мови”, багато перекладав з англійської мови, видрукував книжку «Біографії слів», часто виступав з дописами про мову і вступив на заочний підвідділ філологічного факультету Одеського університету. В цей час перебуваючи як показалося тимчасово на волі, Караванський брав активну участь у громадському житті країни: збирав українські книжки для Кубані, допомагав організувати всенародні врочистості до ювілею діячів української культури, виступав за дублювання фільмів українською мовою. У 1965 році затривожений поширеною русифікацією зокрема у шкільництві, написав статтю «Про одну політичну помилку» та став автором учасником самвидаву. Знов заарештували. У грудні 1971 року заарештували дружину Ніну Строкату-Караванську і в травні 1972 року її засудили на 4 роки таборів. У листопаді 1979 Караванському дозволено разом з дружиною виїхати до США. В діаспорі Караванський провів політичну, громадську і наукову діяльність, брав участь у протестних акціях в обороні своїх друзів та займався право-захисною діяльністю, опублікував низку праць зокрема з мовознавства. 1993 року в Києві вийшов його «Практичний словник синонімів української мови», а в 1997 році «Російсько-український словник складної лексики». Активно дописував на різні теми зокрема політичні в українських періодиках, писав листи до різних політичних діячів в користь України. Все це робив до останньої хвилини. Навіть при останніх трьох тижнях важкої і смертельної хвороби Караванський далеко більше клопотався своїми публікаціями та справами України чим своїм видужанням.

Святослав Караванський відійшов у вічність 17 грудня 2016р, проживши майже 96 років. Одну третину свого життя він прожив в тюрмі, другу в діаспорі, а тільки третину в Україні. Він був по ідеології націоналістом, членом ОУН, політичним в'язнем, мовознавцем, філологом, правозахисником, дисидентом, поетом, публіцистом, журналістом. Найважливіше до кінця свого життя він був перенятий проблемами України. Він був також сполучником поколінь, представником націоналістів серед політичних в'язнів на прикладі якого виростили нові покоління поетів письменників шести-десятичників та дисидентів правозахисників. Караванський похований на цвинтарі Св. Андрія у Савт Бавнд Брук, Нью Джерзі біля своєї дружини Ніни Строкатої Караванської яка майже 20 літ раніше там спочила. Прийдіть поклоніться і помоліться. Святослав Караванський заслужив на Ваш поклін і молитви. Мабуть потрібно буде там поставити і пам'ятник з каменя, щоби вчилися майбутні покоління. Караванському фактично 25 років тому поставлено живий пам'ятник якому назва українська держава. Цей пам'ятник потрібно хіба трохи вишліфувати до вподоби Святослава

Караванського, щоб він міг спокійно заснути.

24 грудня 2016р.
Аскольд Лозинський

ДОВІДКА: Святослав Йосипович Караванський (24 грудня 1920, Одеса — 17 грудня 2016[1], Балтимор, США) — український мовознавець, поет, перекладач, журналіст, автор самвидаву. Багатолітній в'язень концтаборів СРСР 1944—1960, 1965—1979. Член ОУН. З 1979 р. — в еміграції. У 1945 р. військовий трибунал Одеського військового округу засудив Караванського до 25 років позбавлення волі. Караванський в багатьох таборах — будував залізницю на р. Печорі, рубав ліс коло Магадану, добував золото на Колімі, будував магістраль Тайшет — Лена, шив одяг у Мордовії. Коли умови в таборах після смерті Сталіна пом'якшали, Караванський береться за свою давню мрію — літературну працю й багато пише — вірші, віршовані казки, п'єси, перекладає. Деякі з його творів навіть публікували в центральних виданнях («Літературна Україна»). 1954-го розпочинає велику роботу над Словником українських рим. 19 грудня 1960, після 16 років і 5 місяців ув'язнення, Караванського звільняють постановою Дубравного ВТТ (виправно-трудова табір) — на підставі ст. 2 Указу про амністію від 17 вересня 1955 термін ув'язнення Караванського скорочений наполовину, тобто на 12,5 років. Він повертається до Одеси, працює механіком ремонту обчислювальних машин, перекладачем у редакції обласної газети «Чорноморська комуна», позаштатним кореспондентом журналу «Україна», виїздить на заробітки до республіки Комі та ін. Закінчує працю над Словником рим української мови

(Досі в Україні нічого схожого не було створено. Словник містить близько 60 000 римованих пар, складених від самого автора, а не взятих із творів поетів. Ця праця має велике значення для розвитку літературної й мовної культури України), багато перекладає з англійської мови, друкує книжку «Біографії слів», часто виступає з дописами про мову. Вірші та оповідання почав писати у школі, деякі з них публікувалися в піонерській пресі. Після смерті Сталіна умови в таборах пом'якшали, Святослав береться за літературну працю. Пише вірші, віршовані казки, п'єси, перекладає з англійської. Деякі з його творів публікувалися навіть у газеті «Літературна Україна». 1954 року розпочинає велику роботу над «Словником українських рим».

Усього Святослав Караванський провів у неволі 31 рік. Деякий час відбував покарання з легендарним сотенним УПА Березівської сотні Карпатського куреня військової округи «Говерля» ТВ-21 «Гуцульщина» Мирославом Симчичем «Кривоніс».[3] У листопаді 1979 емігрував разом з дружиною до США. Веде громадську й наукову діяльність, опублікував низку праць із мовознавства. 1993-го в Києві вийшов його «Практичний словник синонімів української мови», 1998 — «Російсько-український словник складної лексики». Орден «За мужність» I ст. — за громадянську мужність, самовідданість у боротьбі за утвердження ідеалів свободи і демократії та з нагоди 30-ї річниці створення Української Громадської Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод.

“Наші свята”

Як у Дніпрі в ополонки пірнали

19 січня ми святкуємо Хрещення Господнє – день, коли відбулося хрещення Іваном Хрестителем Ісуса Христа на річці Йордані на старовинній паломницькій переправі «Віфавара», а також велике свято різдвяно-новорічного циклу, яке православні та греко-католицькі християни відзначають 18-19 січня щороку. Це збігається зі святом Богоявлення (19 січня). Однак ці свята слід розрізняти, хоча дві події двох свят відбувалися на одному місці з тими ж самими особами. Народні назви свята — Йордана (або Ордана), Водохреща. Багато жителів Дніпропетровщині, незалежно від того, наскільки сильною є їхня віра, вирішили в цей день таки пірнути в ополонку. Не злякала їх і погода – вранці у місті було вже майже -10. «Я пірнаю кожного року і абсолютно не готуюсь до цього якимось особливим чином», — розповідає житель Дніпра Валерій Яриш. — Цього року просто приготував термос з чаєм і приїхав до церкви, потім – пірнання в ополонку. Думаю, це чудовий спосіб загартовувати свій організм!». «Я пірнаю в ополонку вдруге, відчуття просто неймовірні! Особливо не готуюсь, але, звичайно, займаюся спортом! І головне – це моральна підтримка близьких», — стверджує жителька Дніпра Надія. Багато людей розпочали занурення ще вранці, до початку служби в церкві. Дехто тільки приїжджає. Є тут навіть діти різного віку. Думки медиків стосовно того, чи варто юним українцям занурювати розходяться – хтось каже, що треба загартовуватись майже з народження, а деякі фахівці навпаки, категорично забороняють такі експерименти з ще несформованим організмом.

«Ми щороку займаємося чергуванням на такого роду подіях. Завжди закликаємо людей бути обережними, проводити загартовування організму за декілька місяців до Водохрещі, адже різке занурення, особливо вперше – це стрес, який може спровокувати хронічні проблеми з серцем, незалежно від того, скільки вам років. Якщо ж людина відчуває себе здоровою, але жодного разу не купалася на свято, вона може спробувати це зробити. А от дітей я раджу загартовувати, навіть і під час Водохрещі», — наголошує фельдшер Іван Іванович Іващенко, який слідкує за тим, аби любителі морозного купання не лише все робили правильно, але і не вживали алкоголь.

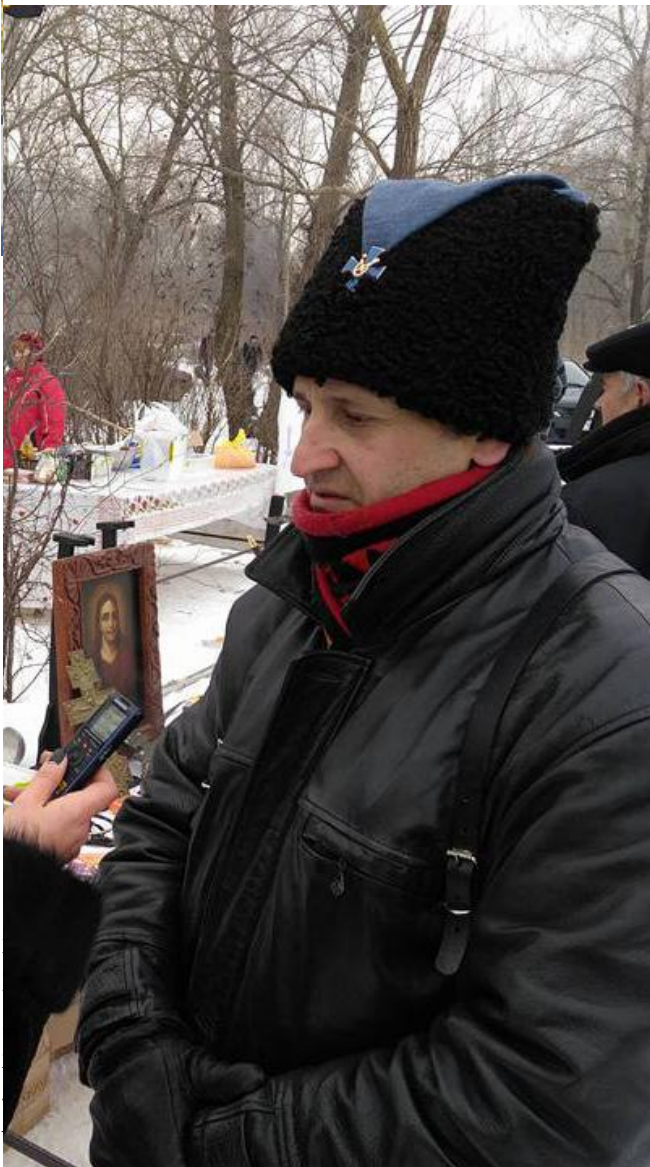
Пані Тетяна та її 8-річний син Богдан – моржі зі стажем. Вони вже четвертий рік занурюються в ополонку. «Цедопомагає певним чином очистити розум і тіло. Якимось особливо ми до цього не готуємося, просто займаємося спортом. Богдан відвідує заняття з карате, — розповідає жінка. — І дійсно, після того як почали занурюватись, сезонні застуди нас, на щастя, оминають!».

Під час Водохрещі у місті чергує національна та муніципальна поліція. Правоохоронці наголошують, що порушень немає і вони всіляко попереджають громадян про те, що алкоголь і Водохреща – несумісні. Потрібно пити гарячі напої – чай, наприклад. Але ні в якому разі не алкоголь. У стані алкогольного сп'яніння організм втрачає більше тепла, людина не відчуває, що замерзла, і може отримати переохолодження. Крім того, алкоголь дає зайве навантаження на серце.

Форма одягу також важлива, адже Водохреща – це таїнство. Відкриті купальники чи пляжні плавки — це гарний образ для спекотного літнього відпочинку. В ідеалі пірнати потрібно у спеціальних сорочках. Але це, в певному сенсі, може бути не зручно – багато тканини, яка стає важкою та липне до тіла. Тоді краще знайти проміжний варіант – одягнути футболку та короткі шорти, адже у воді ви будете близько хвилини, а потім мокрий одяг потрібно одразу ж зняти, вдягнутися у теплий натуральний одяг та випити запашний чай.

19 січня у церкві можна набрати чи освятити воду, яка має особливе сакральне значення. Сьогодні на всіх бажаючих після купання чекав справжній козацький запашний куліш та чай. Адже саме така їжа дуже поживна та ситна, наповнює організм усім необхідними речовинами, і допомагає зігрітися. Також лікарі радять перед зануренням з'їдати щось поживне, наприклад, сало з хлібом. «Козаки занурюються в ополонку за традицією вночі, а зараз ми готуємо справжній куліш, розповідаємо про історію свята та знайомимо з виставкою автентичної зброї», — каже козак Микола.

Журналіст "Бористену" Дарина Сухоніс також вирішила не лише споглядати, але і зануритись в ополонку. І можу вам з впевненістю сказати, що це того варте! Незалежно від того, який сенс ви вкладаєте в це таїнство, ви обов'язково відчуєте, як ваш організм та розум ніби очистилися і прокинулися. А якщо ви ще й активно займаєтесь спортом, то це стане для вас чудовним досягненням на шляху до красивого і здорового тіла.

Дарина Сухоніс,
фото автора

Рецепти української кухні

Полента з сиром та овочами

СКЛАДНИКИ:

сир - 150 г,
болгарський перець
(червоний і жовтий) - 2 шт.,
часник (подрібнений) - 2 ст. ложки,
цибуля (червона і біла) - 1 шт.,
перець чилі - 1/3 стручка,
кукурудзяна крупа - 1 склянка,
вершкове масло - 2 ч. ложки,
вода - 2 склянки,
цукор - 1 ст. ложка,
сіль за смаком.

У воду додайте сіль, цукор, кукурудзяне борошно. Безперервно помішуйте, поки вода не закипить. Додайте масло і частину тертого сиру, варіть 10 хвилин. Кукурудзяне масу викладіть у форму.

На олії обсмажте порізану півкільцями цибулю, нарізаний соломкою перець, подрібнений часник і перець чилі. Посоліть за смаком.

Навколо кукурудзяної маси і зверху викладіть обсмажені овочі. Посипте тертим сиром. 4. Запікайте в розігрітій духовці до готовності. Подавайте, прикрасивши зеленню.

Рівень складності: Легко
Цінова категорія: Доступно
Кількість порцій: 1
Час приготування: 40 хв

РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

MIST MEEST
mist

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by iimaginstudio.com

Агрокорпорація СТЕПОВА – одна з найбільших і провідних корпорацій, яка займається повним циклом виробництва насіння. Місія корпорації полягає у наданні покупцю насіння кращої якості, яке відповідає найвищим європейським стандартам.

На сьогоднішній день «Степова» налічує понад 13 000 га землі, розташованої в східній частині України.

Компанія має сучасний логістичний центр, що забезпечує швидкість і зручність у своєчасному отриманні готового рішення з відвантаження насіннєвого матеріалу для наших клієнтів.

Україна, м. Дніпропетровськ,
вул. Калинова, 3

телефон: +38 (0562) 399-101

факс: +38 (056) 370-47-31

телефон: +38 (095) 794-79-38

E-mail: td.stepova@gmail.com

Державне агентство
лісових ресурсів України

<http://dklg.kmu.gov.ua>

Акція
**Майбутнє
лісу**
у твоїх
руках!

Візьми участь в акції – посади своє дерево!